

5.4. ԿՈՂԱՎՈՐՄԱՆ ՂԱՍԱԿԱՐԳԻՋՆԵՐԻ ԵՎ ՋԵՌՆԱՐԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ՈՒ ԿՈՂԱՎՈՐՄԱՆ ՀՐԱՎՆԳԻ ՄՇԱԿՈՒՄ PREPARATION OF THE CODING CLASSIFIERS, CODE MANUALS, AND THE TRAINING GUIDES РАЗРАБОТКА КЛАССИФИКАТОРОВ, ПОСОБИЙ И ИНСТРУКЦИЙ ДЛЯ КОДИРОВАНИЯ

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի հարցաթերթի 32 անհատական հարցերից 9-ի պատասխանները տեքստային էին և այդ պաճառով ենթակա էին համապատասխան կոդավորման: Այդ կապակցությամբ մշակվեցին կոդավորման 6 ձեռնարկներ, որոնք ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի 2001 թ. սեպտեմբերի 10-ին հհ. 44, 66, 69 և 70 որոշումներով հավանության արժանացան կիրառման համար: Ղրանք էին.

- ՀՀ վարչատարածքային միավորների բաժանման դասակարգիչը,
- Երկրների դասակարգիչը,
- Ազգությունների կոդավորման ձեռնարկը,
- Լեզուների կոդավորման ձեռնարկը,
- Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչը (գիրք 1 և 2),

- Զբաղմունքների դասակարգիչը:

Ընդ որում, երկրների, տնտեսական գործունեության տեսակների և վարչատարածքային միավորների բաժանման դասակարգիչները ազգային էին (հաստատվել էին ՀՀ Պետստանդարտի կոդից):

2001 թվականին զբաղմունքների ազգային դասակարգչի բացակայության պատճառով ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի որոշմամբ կիրառվեց ԱՊՀ Վիճակագրության կոդից մշակված «Զբաղմունքների մոդելային բառարան»-ը, որն իր հերթին մշակվել էր ISCO-88 միջազգային դասակարգչի հիման վրա և նախատեսված էր ԱՊՀ անդամ երկրներում հատուկ մարդահամարների նյութերի կոդավորման համար: Այն թարգմանվեց հայերեն (ոչ պաշտոնական թարգմանություն)՝ այսպիսով դառնալով բնօրինակի հայերեն տարբերակը:

Ինչ վերաբերում է ազգությունների և լեզուների կոդավորման ձեռնարկներին, ապա դրանց միջազգային տարբերակը նույնպես չկար: Այդ պատճառով ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի առաջարկությամբ այդ ձեռնարկները կազմելու գործը ստանձնեց Երևանի Պետական համալսարանի ազգագրության ամբիոնը:

Կոդավորման գործընթացը համակարգելու նպատակով մշակվեց նաև «2001թ. մարդահամարի լրացված հարցաթերթերի ձեռքով մշակման ենթակա հարցերի ստանդարտացումը»:

Nine of the questionnaire's 32 personal questions were write-in responses, which therefore required coding before data entry could commence. In order to code the responses, six coding manuals were drawn up which were approved by Resolutions 44, 66, 69, and 70 of September 10, 2001, of the RA State Council on Statistics. The six manuals were broken down as follows:

- RA administrative-territorial units,
- country codes,
- nationality codes,
- language codes,
- economic activity of the work place, and
- occupations.

The country classification codes, types of economic activities, and division of administrative-territorial units were confirmed by the RA State Standard.

In 2001, due to the lack of a national classification system for occupation, "The model dictionary of occupation" was developed by the CIS NSC (National Statistics Committee) and adopted according to the resolution of the RA State Council on Statistics (SCS). It was later revised using the International Standard for Classification of Occupations (ISCO-88), and was intended for coding special census materials in the CIS member countries. A non-official Armenian translation was used. Similarly, there was no international standard for the coding of nationalities and languages either. The reform, the Ethnograundertook the task of developing the required manuals under a proposal of the RA SCS. In order to systematize the coding instructions "The order of manually coding responses to the questions of the 2001 census questionnaires" was also developed, which was approved by the Resolution N73 on October 20, 2001, of the RA SCS. The instruction manual was for use by the temporary workers recruited for coding to assist them with using the coding manuals.

Ինչ 32 անհատական հարցերից 9-ը արձանագրվեցին որպես արձանագրված պատասխաններ, որոնք հետևաբար պահանջում էին կոդավորում: Կոդավորման համար մշակվեցին վեց կոդավորման ձեռնարկներ, որոնք ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի 2001 թ. սեպտեմբերի 10-ին հհ. 44, 66, 69 և 70 որոշումներով հավանության արժանացան կիրառման համար: Դրանք էին:

- Կլասսիֆիկատոր ընտանիքի ընտանիքի
- Կլասսիֆիկատոր երկրների
- Կլասսիֆիկատոր լեզուների
- Կլասսիֆիկատոր աշխատանքի տեղի տեսակի և
- Կլասսիֆիկատոր մասնագիտության

Սակայն, երկրների, տնտեսական գործունեության տեսակների և վարչատարածքային միավորների բաժանման դասակարգիչները ազգային էին (հաստատվել էին ՀՀ Պետստանդարտի կոդից):

2001 թվականին զբաղմունքների ազգային դասակարգչի բացակայության պատճառով ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի որոշմամբ կիրառվեց ԱՊՀ Վիճակագրության կոդից մշակված «Զբաղմունքների մոդելային բառարան»-ը, որն իր հերթին մշակվել էր ISCO-88 միջազգային դասակարգչի հիման վրա և նախատեսված էր ԱՊՀ անդամ երկրներում հատուկ մարդահամարների նյութերի կոդավորման համար: Այն թարգմանվեց հայերեն (ոչ պաշտոնական թարգմանություն)՝ այսպիսով դառնալով բնօրինակի հայերեն տարբերակը:

Ինչ վերաբերում է ազգությունների և լեզուների կոդավորման ձեռնարկներին, ապա դրանց միջազգային տարբերակը նույնպես չկար: Այդ պատճառով ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի առաջարկությամբ այդ ձեռնարկները կազմելու գործը ստանձնեց Երևանի Պետական համալսարանի ազգագրության ամբիոնը:

Կոդավորման գործընթացը համակարգելու նպատակով մշակվեց նաև «2001թ. մարդահամարի լրացված հարցաթերթերի ձեռքով մշակման ենթակա հարցերի ստանդարտացումը»:

Վիճակագրության պետական խորհրդի առաջարկությամբ այդ ձեռնարկները կազմելու գործը ստանձնեց Երևանի Պետական համալսարանի ազգագրության ամբիոնը:

Կողավորման գործընթացը համակարգելու նպատակով մշակվեց նաև «2001թ. մարդահամարի լրացված հարցաթերթերի ձեռքով մշակման ենթակա հարցերի պատասխանների կողավորման կարգի մասին» հրահանգը, որը ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի կողմից հաստատվեց 2001թ. հոկտեմբերի 20-ի թիվ 73 որոշմամբ: Հրահանգի նպատակն էր կողավորման համար հավաքագրված ժամանակավոր աշխատողներին՝ կողավորողներին, ծանոթացնել կողավորման ձեռնարկներին ու դասակարգիչներին և դրանցից օգտվելու կարգին:

5.5. ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԵՎ ՀՐԱՀԱՆԳԻ ՄՇԱԿՈՒՄ **DEVELOPMENT OF THE DATA ENTRY PROGRAM AND INSTRUCTIONS** **ОБРАБОТКА ИНСТРУКЦИЙ И ПРОГРАММЫ ВВОДА**

Ինչպես ՀՀ 2000թ. փորձնական մարդահամարի, այնպես էլ ՀՀ 2001թ. Ազգային մարդահամարի տվյալների մեքենայական մշակման համար, ընտրվեց CSpro ծրագրային փաթեթը:

Այդ փաթեթի շրջանակներում ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների մուտքագրման համար գրվեց մուտքի նոր ծրագիր: Քանի որ ՀՀ 2001թ. մարդահամարի անցկացման համար օգտագործվել էր հարցաթերթի մեկ ձև, մուտքագրման ծրագրում հարցաթերթի յուրաքանչյուր էջին համապատասխանեց մեկ էկրան, այսինքն ծրագիրը կազմվեց չորս էկրաններից: Առաջին էկրանը նախատեսվեց աշխարհագրական կոդերի (գեոկոդերի) մուտքագրման համար, երկրորդ ու երրորդ էկրանները՝ անհատական տվյալների և վերջին էկրանը՝ տնային տնտեսությունների բնակության պայմանների վերաբերյալ տվյալների մուտքագրման համար:

Մշակվեց «Մարդահամարի տվյալների մուտքագրման կարգի մասին» հրահանգը, որը պարունակում էր ընդհանուր տեղեկություններ մարդահամարի նյութերի մշակման աշխատանքների մասին, համակարգի աշխատանքի նկարագրություն, ցուցումներ տվյալների մուտքագրման և ստուգման մասին:

The CSPro software package was selected for processing both the pilot census of 2000, RA, and the national census of 2001.

For data entry, a replica of the questionnaire was designed under CSEntry (CSPro's data entry module). Therefore, there were four screens, each corresponding to the four sections of the questionnaire. The first screen was for entry of the geographic codes, the second and third screens were devoted to entry of individuals' data, and the final screen was for entry of the housing conditions of the household.

The instruction guide "About the order of census data keying" was developed, and contained general information about the census data processing, a description of the program's flow, and directions on the entry and verification of the data.

տանա օգտագործվեց "О порядке кодирования ответов на вопросы переписных листов обработанных вручную", которая была утверждена Государственным статистическим советом РА решением N73 от 20 октября 2001г. . Целью инструкции было ознакомление набранных временных работников: кодирующих с пособиями кодирования и классификатором, и порядком пользования ими.

Как и для пробной переписи населения РА 2000г. так и для машинной обработки данных Национальной переписи населения был выбран пакет программ CSPro.

В рамках этого для ввода данных переписи населения была написана новая программа ввода. Поскольку для проведения переписи населения была использована одна форма опросного листа, то по программе ввода, каждой странице опросного листа соответствовал один экран, т. е. программа состояла из четырех экранов. Первый экран был предусмотрен для ввода географических кодов (геокоды), второй и третий экраны-индивидуальных планов и последний экран для ввода данных об условиях жизни домовых хозяйств.

Была разработана инструкция "О положении ввода данных переписи населения", которая содержала информацию об обработке материалов переписи населения, описания работы системы, указания по вводу и проверке данных.

5.6. ՄԱՐՂԱՀԱՄԱՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԲԱԶԱՅԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԱԿՏՈՍԱՏ ԽՏՐԱԳՐՄԱՆ ՄՇԱԿՈՒՄ

DEVELOPMENT OF THE PRELIMINARY AUTOMATED COMPUTER PROGRAM FOR EDITING THE CENSUS DATA

РАЗРАБОТКА ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ АВТОМАТИЧЕСКОГО РЕДАКТИРОВАНИЯ БАЗЫ ДАННЫХ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

Ինչպես արդեն նշվել էր, 1997թ. փորձնական մարդահամարի նյութերի կողավորման գործընթացը՝ կողավորելուց բացի, ներառում էր նաև հարցաթերթի լրացված պատասխանների տրամաբանական ստուգում: Դա այն ժամանակ արդարացված էր, քանի որ մարդահամարի տվյալների բազան ճշգրտվում էր այլ տեխնոլոգիայով (այն նշված է համապատասխան բաժնում):

ՀՀ 2000թ. փորձնական մարդահամարի նյութերի կողավորման գործընթացում ևս հարցաթերթերը ենթարկեցին տրամաբանական ստուգման, բայց, ինչպես և սպասվում էր, մարդահամարի տվյալների բազան գերծ չէր սխալներից (դա արդյունք էր և հաշվարարների, և կողավորողների, և մուտքագրողների մարդկային գործոնի ազդեցության): Բացի այդ, արդեն պատրաստ էր ամերիկացի փորձագետների հետ համագործակցության արդյունքում մշակված սխալների ուղղման տեխնիկական առաջադրանքը և դրա հիման վրա ստեղծված տվյալների բազայի խմբագրման ավտոմատ ծրագիրը, որը ևս կիրառվեց:

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների բազայի խմբագրումը բացառապես վերապահվեց մեքենայական ավտոմատ խմբագրման ծրագրին: Այդ պատճառով ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների կողավորման փուլում բացառվում էր կողավորողների կողմից հարցերի պատասխանների տրամաբանական ստուգումը, ճշգրտումն և վերականգնումը: Նշված մեքենայական ծրագրի համար անհրաժեշտ տեխնիկական առաջադրանքը մշակվեց 2000թ. փորձնական մարդահամարի տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա՝ համաձայնեցնելով այն ՀՀ 2001թ. մարդահամարի հարցաթերթի բովանդակությանն ու հարցերի հերթականությանը, կատարելով նաև որոշ անհրաժեշտ շտկումներ: Ինչպես արդեն նշվել է, տվյալների բազայի ավտոմատ խմբագրման տեխնիկական առաջադրանքն իրենից ներկայացնում է մարդահամարի հարցաթերթի բոլոր հարցերն իրար տրամաբանորեն կապող մի ամբողջական համակարգ:

Although utmost care was taken in each step of the census to minimize errors (such as training for the enumerators, coders, and keyers, and the use of verification in the coding and keying phases), it is impossible to finish all the data processing tasks with a datafile that is 100% error-free. Simple mistakes, such as the transposition of numbers during enumeration, coding, and keying, must be anticipated.

As was mentioned earlier, during the coding phase of the 1997 pilot census, manual editing of the completed questionnaires was done to resolve inconsistencies in the responses.

This process was again used for coding the 2000 pilot census questionnaires. Unfortunately, the International Programs Center of the U.S. Census Bureau (BUCEN) only began consulting with the NSS one month before the pilot census was conducted, and therefore the strategy and methodology behind automated (computerized) edits had not yet been fully explored.

However, during the interim 13-month period between the pilot census and the general census, the method of automated editing was discussed and reviewed at length with the BUCEN advisors, and it was decided to dispense with any manual editing of the questionnaires during the coding phase. It was recognized that allowing coders to make corrections to the questionnaire before keying was not useful, as this would (a) take too much time, (b) introduce yet more errors, and (c) would not prevent or correct errors that would occur during keying.

Therefore, in consultation with BUCEN, a computer program was developed to automatically correct inconsistencies found in the datafile.

Как уже отмечалось, процесс кодирования материалов пробной переписи населения, кроме кодирования, включал в себя также логическую проверку заполненных в опросном листе ответов. В то время это было оправданно, т.к. база данных переписи уточнялась по другой технологии (она отмечена в соответствующем разделе).

В процессе кодирования материалов пробной переписи населения РА 2000 года, опросные листы также были подвергнуты логической проверке, но как и ожидалось, база данных переписи не обошлась без ошибок (это было результатом влияния человеческого фактора и счетчиков, кодировщиков, и вводящих операторов). Кроме этого, было применено также уже готовое разработанное в результате сотрудничества с американскими экспертами техническое задание исправления ошибок и созданная на основании этого автоматическая программа редактирования базы данных.

Редактирование базы данных переписи населения РА 2001 года было исключительно оставлено на программе машинного автоматического редактирования. По причине этого, в стадии кодирования данных переписи населения РА 2001 года, была исключена возможность восстановления, уточнения и логической проверки ответов на вопросы со стороны кодировщиков. Необходимое для машинной программы техническое задание было разработано на основании технического задания пробной переписи населения 2000 года, согласуя его с содержанием и очередностью вопросов переписи населения РА 2001 года, делая также некоторые необходимые исправления. Как уже отмечалось, техническое задание автоматического редактирования базы данных представляет из себя одну целую систему, логически связывающих друг с другом всех вопросов переписного листа.

5.7. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԲԱԶԱՅԻ ԱԿՏՈՍԱՏ ԽՄԲԱԳՐՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄԸ ՄԻՆՉ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

INITIAL DEVELOPMENT OF THE AUTOMATED (COMPUTER) PROGRAM FOR EDITING THE CENSUS DATA

ОБРАБОТКА ПРОГРАММЫ АВТОМАТИЧЕСКОЙ РЕДАКЦИИ БАЗЫ МАТЕРИАЛОВ ДО ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների բազայի սխալների տրամաբանական հսկման և ուղղման համար օգտագործվեց ՀՀ 2000թ. փորձնական մարդահամարի համար գրված ավտոմատ խմբագրման ծրագիրը, սակայն դրանում կատարվեցին փոփոխություններ: Դրանք, հիմնականում, կապված էին հարցաթերթի փոփոխման հետ: Կատարվեցին նաև փոփոխություններ ամերիկյան փորձագետների կողմից, կապված փորձնական մարդահամարի ժամանակ ի հայտ եկած թերությունների վերացման հետ:

Մինչև ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների մուտքագրումը ավտոմատ խմբագրման ծրագիրը պատրաստ էր: Քանի որ այդ ժամանակ դեռևս չկար տվյալների բազա, ծրագիրը փորձարկվեց՝ հաշվի առնելով ենթադրյալ սխալները:

Ծրագիրը կազմված էր այնպես, որ սխալների ուղղմանը զուգահեռ ստացվում էին հաղորդագրություններ այդ սխալների և դրանց տոկոսների վերաբերյալ: Այդ հաղորդագրություններն օգնեցին ծրագրում փոփոխություններ կատարելուն:

Before the general census even took place, development of the program to automatically correct inconsistencies in the data had commenced.

Many errors are common and were to be expected (such as a 15 year old female having five children—her age was 51 but was transposed during enumeration or keying). Other errors are more idiosyncratic to the country and its characteristics. For an understanding of these types of errors and how to resolve them, reviews of the pilot census data were made.

In this way a first pass of the program was made. More refined edits would wait until the actual data from the general census was available.

Для логического контроля и исправления ошибок базы данных переписи населения РА 2001 года была использована написанная для пробной переписи населения РА 2000 года программа автоматического редактирования, однако в ней были сделаны изменения.

Они, в основном, были связаны с изменением опросного листа. Были сделаны изменения также со стороны американских экспертов, связанные с устранением недостатков, появившихся во время пробной переписи населения.

Программа автоматического редактирования была готова до ввода данных переписи населения РА 2001 года. Так как в это время пока что не было базы данных, программа была испытана с учетом предполагаемых ошибок.

Программа была составлена так, что параллельно с исправлением ошибок получались и сообщения об ошибках и их процентах. Эти сообщения помогли сделать изменения в программе.

5.8. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ

DEVELOPMENT OF THE CENSUS OUTPUT TABLES

ПОДГОТОВКА ВЫХОДНЫХ ТАБЛИЦ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

ՀՀ 2000թ. մարդահամարի ելքային աղյուսակների ցանկը հիմնված էր ՀՀ 2000թ. փորձնական մարդահամարի ելքային աղյուսակների ցանկի վրա: Սակայն այդ ցանկի նախապատրաստական աշխատանքների ժամանակ լուծվեցին մի շարք այլ խնդիրներ: Դրանցից առաջինը աղյուսակների համապատասխանեցումն էր ՄԱԿ-ի հանձնարարականներին:

Ցանկը կազմելիս հատուկ ուշադրության արժանացավ նաև նախորդ մարդահամարների ելքային աղյուսակների հետ կապի անհրաժեշտ պահպանումը:

In deciding what tables should be produced from the 2001 census, tables from the 1989 census were initially selected. From that group, tables that were no longer deemed of interest were dropped. Remaining tables were then brought into accordance with the recommendations given in the UN "Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses", while striving to maintain their comparability with previous census tables. Finally, tables were reviewed for their simplicity, ease of use, and interest to the user.

Перечень выходных таблиц переписи населения РА 2000 года была основана на перечне выходных таблиц пробной переписи населения РА 2000 года. Однако во время подготовительных работ этого перечня решился ряд иных проблем. Первое из них было соответствие таблиц директивам ООН.

При составлении перечня особому вниманию удостоилось также необходимое сохранение связи с выходными таблицами предыдущих переписей населения.

При разработке перечня выходных таблиц появились и языковые проблемы.

Перепись населения РА 2001

Ելքային աղյուսակների ցանկը մշակելիս առաջացան նաև լեզվական խնդիրներ: ՀՀ 2001թ. մարդահամարն առաջինն էր անկախության պայմաններում և հայերենի մասնագիտական լեզուն «ծանրանում էր» թարգմանություններից: Վարչության աշխատակիցներն աշխատեցին հարազատ մնալ մայրենի լեզվի առանձնահատկություններին, բայց ոչ ի հաշիվ բովանդակային կորուստների:

Ելքային աղյուսակների մշակման ժամանակ կարևոր խնդիր է հանդիսանում նաև ստացվող աղյուսակների մատչելիությունն օգտագործողների համար:

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի ելքային աղյուսակների նախնական ցանկի փաթեթը ներկայացվեց ՀՀ ԱՎԾ-ի բաժիններին՝ դիտողությունների և առաջարկությունների համար: Դրանց ամփոփումից հետո ստացվեցին ելքային աղյուսակների ցանկը ստացավ իր վերջնական տեսքը:

Ելքային աղյուսակների ցանկը բաղկացած է 8 բաժնից՝

1. Բնակչության թվաքանակն ու վարչատարածքային բաշխվածությունը,
2. Բնակչության թվաքանակն ու ժողովրդագրական բնութագրերը,
3. Բնակչության կրթական մակար-դակը,
4. Բնակչության տնտեսական բնութագրերը,
5. Բնակչության ազգային կազմը,
6. Բնակչության տեղաշարժերը (միգրացիան),
7. Տնային տնտեսությունների քանակն ու կազմը,
8. Բնակչության բնակության պայմանները:

When these initial tables were ready, they were presented to the NSS divisions for their review and suggestions. After incorporating their comments, the content of the tables were finalized into the following eight chapters:

1. *the number and administrative-territorial distribution of the population,*
2. *the demographic characteristics of the population,*
3. *the educational characteristics of the population,*
4. *the economic characteristics of the population,*
5. *the ethnic structure of the population,*
6. *migration of the population,*
7. *number and structure of households,*
8. *housing conditions of the population.*

года была первой в условиях независимости и армянский специализированный язык «тяжелел» от переводов. Работники управления постарались остаться верными к особенностям родного языка, но не за счет смысловых потерь.

При разработке выходных таблиц, главной задачей является также доступность получаемых таблиц для пользователей.

Пакет предворительного перечня выходных таблиц переписи населения РА 2001года был представлен отделам НСС РА для замечаний и предложений. После их сводки перечень выходных таблиц получил свой окончательный вид.

Перечень выходных таблиц состоит из 8-и разделов:

1. Административно-территориальное распределение и численность населения,
2. Д е м о г р а ф и ч е с к а я характеристика населения,
3. Уровень образования населения,
4. Экономическая характеристика населения,
5. Национальный состав населения,
6. Передвижение населения (миграция)
7. Число и состав домашних хозяйств,
8. Условия проживания населения.

6. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄԸ THE POPULATION CENSUS ENUMERATION ПРОВЕДЕНИЕ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

2001թ. հոկտեմբերի 10-19-ը Հայաստանի Հանրապետությունում անցկացվեց մարդահամար՝ մարդահամարի հարցաթերթերը հարցման եղանակով լրացնելու միջոցով:

Ողջ հանրապետությունում բնակչությունը հաշվեգրվեց հստակ սահմանված պահի՝ հոկտեմբերի 9-ի լույս 10-ի կեսգիշերի՝ ժամը 12-ի դրությամբ:

« 2001թ. մարդահամարի հաշվառման արդյունքում ստացվեցին տվյալներ բնակչության երկու կատեգորիայի վերաբերյալ.

• մշտական բնակչություն,

որը ստացվում է մարդահամարի ժամանակ մշտապես ներկա (տվյալ համայնքում հաշվառված մարդահամարի պահին ներկա անձինք և տվյալ համայնքում չհաշվառված, սակայն, այդտեղ մարդահամարի հաշվառման պահի դրությամբ մեկ տարուց ավել բնակվող ներկա անձինք) և ժամանակավոր բացակա անձանց ընդհանուր թվաքանակների հանրագումարից:

Մշտապես ներկա բնակչություն համարվում են տվյալ համայնքում հաշվառված մարդահամարի պահին ներկա անձինք և տվյալ համայնքում չհաշվառված, սակայն, այդտեղ մարդահամարի հաշվառման պահի դրությամբ մեկ տարուց ավել բնակվող ներկա անձինք:

Ժամանակավոր բացակա են համարվում այն անձինք, ովքեր մշտապես (սովորաբար) բնակվում են տվյալ համայնքում՝ քաղաք, գյուղ, տուն (շինություն), սակայն մարդահամարի կրիտիկական պահին գտնվել են տվյալ քաղաքային կամ գյուղական համայնքի (այդ թվում՝ հանրապետության) սահմաններից դուրս, և նրանց բացակայության տևողությունը՝ նշված պահի դրությամբ, չի գերազանցել մեկ տարուց:

• առկա բնակչություն,

որը ստացվում է մարդահամարի ժամանակ մշտապես ներկա և ժամանակավոր ներկա հաշվառված անձանց ընդհանուր թվաքանակների հանրագումարից:

Ժամանակավոր ներկա են համարվում այն անձինք, ովքեր մարդահամարի կրիտիկական պահին գտնվել են տվյալ համայնքում՝ քաղաք, գյուղ, տուն (շինություն) կամ ժամանակավոր կացատեղ հանդիսացող կազմակերպությունում, սակայն նրանց մշտական բնակավայրը գտնվում է տվյալ համայնքի (այդ թվում՝ հանրապետության) սահմաններից դուրս, և

From October 10 to 19, 2001, a population census was carried out in the Republic of Armenia through the use of enumerators.

The population was counted for a specific point of time- mid-night of October 9 dawning on October 10.

In the result of the RA 2001 census count, data was obtained about two categories of the population:

The de jure population includes those individuals who were permanently present or temporarily absent on the Census night, October 9/10, 2001.

The permanently present population are considered those individuals who were either registered as residents at the place of enumeration and present on the census night, or not registered as residents at the place of enumeration but had resided there for more than 12 months.

The temporarily absent population are those individuals who were registered as residents at their place of enumeration but had been absent less than 12 months as of the census night.

The de facto population, includes those individuals who were either permanently present (as defined above) or temporarily present on the census night, October 9/10, 2001.

The temporarily present are considered those individuals whose permanent place of residence was located outside the boundaries of their place of residence (including the borders of Armenia) and whose duration of presence had not exceed 12 months.

During the All Union census of 1989 the family was regarded as unit of enumeration, as families were the general framework within which most individuals were identified. During the RA 2001 Census so was the household (individual and institutional).

С 10-го по 19-ое октября 2001 года, методом опроса населения и заполнения переписного листа в Республике Армения проведена перепись населения.

Все население республики было зарегистрировано к четко установленному моменту- в полночь 9-10 –ое октября в 12 часов.

В результате учета переписи населения Республики Армения 2001 года получились данные о двух категориях населения:

• постоянное население,

получается из суммы сложенных вместе численностей лиц, временно отсутствующих и, постоянно присутствующих (присутствующие в момент переписи, зарегистрированные в данной общине лица и присутствующие лица, проживающие больше одного года к моменту учета переписи населения, однако незарегистрированные в данной общине) во время переписи лиц.

Постоянно присутствующим населением считались лица зарегистрированные в данной общине и присутствующие к моменту переписи лица, и незарегистрированные, но проживающие к тому моменту больше одного года.

Временно отсутствующими считаются те лица, которые постоянно (обычно) проживают в данной общине-город, село, дом (строение), однако в момент переписи находятся за пределами данной городской или сельской общины (в том числе республики) и длительность их отсутствия, к указанному моменту, не превышает один год.

• наличное население,

получается из суммы сложенных вместе чисел к моменту переписи постоянно присутствующих и временно присутствующих лиц.

Временно присутствующими считаются лица, которые в критический момент переписи населения находились в данной общине город, село, дом (строение) или в организациях, являющихся временными пристанищами, однако постоянное место их

Ժամանակավոր ներկա են համարվում այն անձինք, ովքեր մարդահամարի կրիտիկական պահին գտնվել են տվյալ համայնքում՝ քաղաք, գյուղ, տուն (շինություն) կամ ժամանակավոր կացատեղ հանդիսացող կազմակերպությունում, սակայն նրանց մշտական բնակավայրը գտնվում է տվյալ համայնքի (այդ թվում՝ հանրապետության) սահմաններից դուրս, և նրանց գտնվելու տևողությունը՝ նշված պահի դրությամբ, չի գերազանցել մեկ տարուց:

Եթե 1989թ. համամիութենական մարդահամարի ժամանակ որպես մարդահամարի դիտարկման միավոր հանդիսացել է ընտանիքը, ապա ՀՀ 2001թ. մարդահամարի ժամանակ, որպես այդպիսին հանդիսացավ տնային տնտեսությունը՝ անհատական և խմբային (ինստիտուցիոնալ):

Անհատական տնային տնտեսություն կարող է լինել.

1. Առանձին բնակելի միավորում կամ դրա մի մասում բնակվող **մեկ անձից բաղկացած տնային տնտեսությունը**, երբ անձն ինքնուրույն ապահովում է իրեն կենսականորեն անհրաժեշտ ամեն ինչով և ընդհանուր տնտեսություն վարելու համար տվյալ բնակելի միավորում բնակվող այլ անձանց հետ չի միավորում իր միջոցները,

2. Առանձին բնակելի միավորում կամ դրա մի մասում, կամ մի քանի շինություններում համատեղ բնակվող երկու և ավելի անձանցից բաղկացած տնային տնտեսությունը, որի անդամներն իրենց կենսապահովումն իրականացնում են ընդհանուր տնտեսություն վարելով՝ ամբողջությամբ կամ մասամբ միավորելով իրենց միջոցները: Այդ անձինք կարող են կապված լինել ազգակցական կամ ամուսնական կապով, կամ չլինել ազգական, կամ և մեկը, և մյուսը:

Խմբային (ինստիտուցիոնալ) տնային տնտեսություն են կազմում այն անձինք, ովքեր մշտապես բնակվում են մանկատներում, գիշերօթիկ դպրոցներում, հատուկ նշանակության դպրոցներում (օհնակ՝ երկկողմանի կամ միակողմանի ծնողազուրկ երեխաների գիշերօթիկներում), ծերերի և հաշմանդամների տներում, կրոնական հիմնարկներում (օհնակ՝ մենաստաններում), բանտերում, ուղղիչ աշխատանքային զաղութներում և նման այլ հիմնարկներում, այսինքն՝ կազմում են համատեղ

Individual household can be either:

1. *a one-person household who makes provision for his or her own food or other essentials for living without combining with any other person to form part of a multi-person household; or*

2. *a multi-person household, a group of two or more persons living together who make common provision for food or other essentials for living. The persons in the group may pool their incomes and may, to a greater or lesser extent, have a common budget; they may be related or unrelated persons or constitute a combination of persons both related and unrelated.*

Institutional household is formed by people who permanently reside in orphanages, boarding schools, schools with special significance (e. g. boarding houses for orphaned of single parent children), asylums for the aged and the disabled, religious institutions (e. g. monasteries), prisons, work reformatories and other similar institutions, that is they form groups of population living together and usually obeying common rules and having meals together. Personnel responsible for the running of an institution but not living their are not included in the structure of the population living in such households.

During the RA 2001 census a separate questionnaire was filled in for each household.

The process of carrying out the census included the following stages:

1. *preparatory field work, October 5-8,*
2. *census enumeration, October 10-19,*
3. *post-enumeration control round, October 20-25.*

жительства находится за пределами данной общины (в том числе республики), и длительность их проживания, к указанному моменту, была не превышает один год.

Если во время всесоюзной переписи населения 1989 года единицей рассмотрения переписи явилась семья, то во время переписи населения РА 2001 года таковой явилось индивидуальное и групповое (институциональное) домашнее хозяйство.

Индивидуальным домашним хозяйством может быть:

1. **Домашнее хозяйство, состоящее из одного лица**, проживающего в одной жилой единице или одной его части, когда лицо самостоятельно обеспечивает себя всем жизненнонеобходимым и не объединяет свои средства с другими лицами, проживающими в данной жилой единице, для ведения общего хозяйства.

2. Домашнее хозяйство, состоящее из двух и более лиц, совместно проживающих в отдельной жилой единице или в одной его части, или в нескольких строениях, члены которого свое жизнеобеспечение осуществляют ведением общего хозяйства целым или частичным объединением своих средств. Эти лица могут быть связаны между собой родственной или брачной связью, могут не быть родственниками, или и то и другое.

Групповое (институциональное) домашнее хозяйство составляют те лица, которые постоянно проживают в детских домах, школах-интернатах, школах особого значения (например в интернатах для детей-сирот), в домах для престарелых и инвалидов, в религиозных учреждениях (например монастырях), тюрьмах, исправительно-трудовых колониях и других подобных учреждениях, т.е. составляют группы совместного проживания населения, обычно подчиняются общим канонам и вместе питаются. В состав населения, проживающего подобными хозяйствами не входят домашние хозяйства обслуживающего персонала. Во время переписи населения РА 2001 года для каждого домашнего хозяйства был заполнен отдельный опросный лист.

Процесс проведения переписи населения включил в себя следующие этапы:

1. предварительный обход 5-8-ое октября
2. проведение переписи 10-19-ое октября

բնակվող բնակչության խմբեր և սովորաբար ենթարկվում են ընդհանուր կանոնների և սնվում են համատեղ: Նման տնտեսություններով բնակվող բնակչության կազմի մեջ չեն մտցվում սպասարկող անձնակազմի տնային տնտեսությունները:

« 2001թ. մարդահամարի ժամանակ յուրաքանչյուր տնային տնտեսության համար լրացվեց առանձին հարցաթերթ:

Մարդահամարի անցկացման գործընթացը ներառեց հետևյալ փուլերը՝

1. նախնական շրջագայություն՝ հոկտեմբերի 5-8-ը,
2. մարդահամարի անցկացում՝ հոկտեմբերի 10-19-ը,
3. վերահսկիչ շրջագայություն՝ հոկտեմբերի 20-25-ը:

**6.1. ՏՆԵՐԻ (ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ) ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
PRELIMINARY ROUND OF DWELLING UNITES
ПРЕДВОРИТЕЛЬНЫЙ ОБХОД ДОМОВ (СТРОЕНИЙ)**

Նախնական շրջագայության նպատակն այն էր, որպեսզի հաշվարարը ծանոթանար և ճշգրտեր իր հաշվային տեղամասի սահմանները, այցելեր իր տեղամասում տեղակայված բոլոր տներն ու շինությունները, համապատասխան նշումներ կատարեր իր հուշատետրում, բնակիչներին տեղեկացներ անցկացվելիք մարդահամարի մասին, անհրաժեշտության դեպքում պարզաբաներ դրա անցկացման նպատակներն ու խնդիրները, և պարզեր, թե հոկտեմբերի 10-19-ը ընկած ժամանակահատվածում, երբ է նպատակահարմար այցելել տվյալ տնային տնտեսություն՝ նրա անդամներին հաշվառելու համար:

Հաշվարարները մարդահամարի անցկացման համար անհրաժեշտ նյութերը հրահանգիչ-հսկիչներից ստացան միայն մարդահամարի նախօրեին (հարցաթերթեր, հսկիչ թերթեր (Ձև 4), տեղեկանք մարդահամարն անցնելու մասին (Ձև 5), վերահսկիչ փաստաթուղթ (Ձև 6), հաշվային տեղամասի ամփոփ տեղեկագիր (Ձև 6-քաղաքային, գյուղական), ուղեկցող թերթ (Ձև 10), հաշվարարի հուշատետր քաղաքներում (Ձև 11-քաղաքային) և գյուղերում

The goal of the preliminary round was to let the enumerator get acquainted with and verify the boundaries of his enumeration area, visit all the houses and constructions located there, make corresponding notes in his notebook, inform the inhabitants about the upcoming census, explain the aims and problems of its realization in case of need and find out when it's suitable to visit that household to register its members within the period of October 10-19.

The enumerators received the necessary materials for the realization of the census from the supervisors on the eve of the census (questionnaires, Control-sheets (Form 4), a Reference of being enumerated during the census (Form 5), Supervising document (Form 6), Summary reports for enumeration area (Form 6 – urban, rural), Accompanying list (Form 10), enumerator's Note-book in towns (Form 11 - urban) and villages (Form 11 - rural), a Note for those people who can hardly be found at home, contents list of means of livelihood, Certificate of enumerator, potfolio, scheme map of the enumeration area, writing materials).

3. контрольный обход 20-25-е октября.

Целью предворительного обхода было то, чтобы счетчик переписи ознакомился и уточнил бы границы своего расчетного участка, посетил все расположенные на его участке дома и строения, сделал в своей записной книжке соответствующие заметки, проинформировал жителей о проводимой переписи населения, при необходимости разъяснил бы цели и задачи его проведения и выяснил когда, именно, в промежутке 10-19 октября, целесообразно посещение данного домашнего хозяйства для подсчета его членов.

Материалы, необходимые для проведения переписи населения, (переписные листы, контрольные бланк (Форма 4), справка о прохождении переписи населения (Форма 5), контрольный документ (Форма 6), сводная ведомость счетного участка (Форма 6-городская, сельская), записная книжка счетчика переписи в городах (Форма 11-городская) и селах (Форма 11сельская), записки тем людям, которых трудно застать дома, перечень источников средств существования, удостоверение счетчика переписи, портфель, план счетного

**6.2. ՄԱՐԴԱՀԱՍԱՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ (ԱՆՑԿԱՑՈՒՄ)
CENSUS COUNT (CONDUCTION OF THE CENSUS)
СБОР (ПРОВЕДЕНИЕ) ДАННЫХ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ**

(Ձև 11- գյուղական), գրություն այն անձանց, ում դժվար է տանը գտնել, գոյության միջոցների աղբյուրների ցանկ, հաշվարարի վկայական, պայուսակ, հաշվային տեղամասի հատակագիծ, գրենական պիտույքներ):

участка, канцелярские принадлежности) счетчики переписи получили от своих инструкторов-контролеров только на кануне переписи.

**6.2. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ (ԱՆՑԿԱՑՈՒՄ)
CENSUS COUNT (CONDUCTION OF THE CENSUS)
СБОР (ПРОВЕДЕНИЕ) ДАННЫХ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ**

որտեղ հարցվողը գտնվել էր մարդահամարի պահին:

Հաշվարարները լրացրեցին մարդահամարի հարցաթերթերը համաձայն «ՀՀ 2001թ. մարդահամարի հարցաթերթը լրացնելու կարգի մասին» հրահանգի՝ հարցաթերթից ընթերցելով յուրաքանչյուր հարց: Համաձայն «Մարդահամարի մասին» ՀՀ օրենքի 10 հոդվածի՝ «Մարդահամարը կրում է պարտադիր բնույթ և հարցվողները պարտավոր են ճշգրիտ և սպառիչ պատասխաններ տալ մարդահամարի հարցաթերթերի բոլոր հարցերին:

Յուրաքանչյուր անձ իրավունք ունի ծանոթանալու մարդահամարի հարցաթերթում իր մասին գրանցված տեղեկություններին:

The enumerators filled in the census questionnaires in accordance with the directions “About the order of filling in the RA 2001 Census questionnaire” reading each question from the questionnaire. According to the Paragraph 10 of the RA Act “On census” “The census is of compulsory nature and the respondents must give accurate and comprehensive answers to all the questions in the census questionnaire.

Everybody has the right to get acquainted with the information about themselves filled in the questionnaire”.

населения.

Счетчики заполняли переписные листы, читая каждый ее вопрос, согласно инструкции «О порядке заполнения переписных листов переписи населения РА 2001 г.». Согласно статье 10 закона РА «О переписи населения»: «Перепись населения несет обязательный характер ,и опрашиваемые обязаны давать точные и исчерпывающие ответы на все вопросы переписных листов переписи населения.

Каждое лицо имеет право ознакомиться с заполненной о нем в

գիշերօթիկ դպրոցներ, ինչպես նաև քննչական մեկուսարաններ):

- Մշտական բնակատեղ չունեցող անձանցից՝ անօթևաններից՝ ըստ նախապես հայտնի դարձած նրանց գիշերատեղերի:

- Օտարերկրյա պետություններում ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցչություններում և հյուպատոսական հիմնարկներում աշխատող ՀՀ քաղաքացիներից և նրանց ընտանիքի անդամներից:

Ժամանակավոր կացատեղ հանդիսացող կազմակերպություններում (հիվանդանոց, ծննդատուն, հյուրանոց, առողջարան և այլն) հաշվեգրումն անցկացվեց մարդահամարի առաջին օրը: Հաջորդ օրերին նոր եկած անձանց համար մարդահամարն անցնելու մասին տեղեկանքի բացակայության դեպքում լրացվում էին հսկիչ թերթեր (Ձև 4):

Մարդահամարի անցկացման ընթացքում ժամանակավոր ներկա հաշվեգրված բոլոր անձանց հաշվարարները տալիս էին մարդահամարն անցնելու մասին տեղեկանք (Ձև 5) և զգուշացնում, որ տեղեկանքի պահպանումը պարտադիր է մինչև վերահսկիչ շրջապայության (շրջայց) ավարտը՝ հոկտեմբերի 25-ը:

Մեկից ավելի բնակարան ունեցող անձանց համար հաշվարարները լրացնում էին վերահսկիչ փաստաթուղթ (Ձև 6) և հարցվողին տալիս տեղեկանք մարդահամարն անցնելու մասին: Եթե որևէ տանը հաշվարարի կողմից մնացել էին չհաշվառված անձինք, հաշվարարները թողնում էին «Գրություն այն անձանց, ում դժվար է տանը գտնել», որով խնդրում էին ներկայանալ կամ զանգահարել իրահանգչական տեղամաս՝ մարդահամարի հարցերին պատասխանելու համար:

Մանկատներում, տուն-ինտերնատներում (ծերերի և հաշմանդամների), խրոնիկական հիվանդների համար նախատեսված հիվանդանոցներում և նմանատիպ կազմակերպություններում մշտապես բնակվողների հաշվառումն անցկացվեց այդ կազմակերպությունների աշխատակազմի ներկայացրած հաշվարարների կողմից:

Մշտական բնակատեղ չունեցող անձանց (անօթևանների) հաշվառումն անցկացվեց մեկ գիշերվա ընթացքում իրենց գիշերելու վայրերում նախապես նրանց գիշերելու վայրը ճշտելով ՀՀ ներքին գործերի նախարարության և տեղական ինքնակառավարման համապատասխան մարմինների հետ: Անօթևանների հաշվառումն անցկացվեց այն հաշվային

in their lodging places revealed beforehand, during one night ;

- From citizens of RA working in diplomatic representations and consular institutions of the RA in foreign countries and their family members.

In the establishments representing a temporary abode (hospital, maternity hospital, hotel, sanatorium and so on), the registration was carried out on the first day of the census. Supervising documents (Form 4) were filled in for people arriving on the following days in case they had no Reference ascertaining that they had already passed the census count.

During the census the enumerators gave a Reference (Form 5) of being enumerated to all those who were registered as temporarily present and warned them that the Reference should be kept until the end of the post enumeration round, i. e. October 25.

The enumerators filled in a supervisory document (Form 6) for those who had more than one apartment and gave a Reference of being enumerated to the respondent. If in a house there were persons not counted by the enumerator; a "Note for the people who can hardly be found at home" was left there and asked to come or call up the supervisory unit to answer to the census questions.

The enumeration of those who permanently dwelled in orphanages, asylums for the aged and disabled, hospitals for chronic invalids and in similar establishments was carried out by enumerators by the representatives of those establishments.

The registration of people with no permanent place of residence (the homeless) was carried out during one night in their lodges for the night, verifying their lodge of residence beforehand with the RA Ministry of Internal Affairs and the corresponding local selfgovernment bodies. The registration of the homeless was carried out by those enumerators in whose area the lodge for the night was situated.

From 12 pm of October 9 to 8 am of October 10, through air and land frontiers (Bavra, Meghri, Airum, Gogavan, Bagra-tashen) of the RA was carried out the registration of people leaving the RA or arriving in the RA who could be left out of the census

նոց մեկ շրջանում, համապատասխան նրանց տեղեկանքով, որոնք հայտնի էին նախապես:

- От работающих в дипломатических представительствах и консульствах РА в иностранных государствах граждан РА и членов их семей.

Учет в организациях, являющихся временным пристанищем, (больницы, родильные дома, гостиницы, санатории и т.д.), был проведен в первый день переписи населения. Для лиц, пришедших в следующие дни и не имеющих справки о прохождении переписи, заполнялись контрольные бланки (Форма 4).

Всем учтенным лицам, временно присутствующим во время проведения переписи населения, счетчики давали справку о прохождении переписи (Форма 5) и предупреждали о том, что сохранение справки обязательно до конца контрольного обхода 25-го октября.

Для лиц, имеющих более одной квартиры, счетчики заполняли контрольный документ (Форма 6) и опрашиваемому давали справку о прохождении переписи. Если в каком-либо доме оставались неучтенные со стороны счетчика лица, то счетчики оставляли «Записку тем лицам, которых трудно застать дома» по, которой просили явиться или позвонить в инструкторский участок, для дачи ответов на вопросы переписи населения.

Учет постоянных жильцов детских домов, домов-интернатов (пристарелых и инвалидов), в больницы, предусмотренных для хронических больных и других подобных организаций прошел со стороны счетчиков представленных администрацией этих организаций.

Учет лиц, не имеющих постоянного места жительства (безприютных) прошел в течении одной ночи в местах их ночевки, заранее уточнив их место ночевки с министерством внутренних дел РА и соответствующими органами местного самоуправления. Учет безприютных прошел со стороны того счетного участка, на территории которых находились места их ночевки.

С 12.00 часов ночи 9-ого до 8.00 часов утра 10-ого октября 2001 г. был проведен учет выбывающих

տեղամասի կողմից, որի տարածքում գտնվում էր նրանց գիշերելու վայրը:

ՀՀ 2001թ հոկտեմբերի 9-ի լույս 10-ի գիշերվա ժամ 12.00-ից մինչև առավոտյան ժամը 8.00-ն իրականացվեց օդային և ցամաքային սահմաններով (Բավրա, Մեդրի, Այրում, Գոգավան, Բագրատաշեն) Հայաստանի Հանրապետությունից մեկնող և Հայաստանի Հանրապետություն ժամանող այն անձանց հաշվառումը, որոնք կարող էին դուրս մնալ հաշվեգրումից, քանի որ հաշվարարների աշխատանքը սկսվել էր հոկտեմբերի 10-ի առավոտյան ժամը 8-ից: Համաձայն ընդունված մեթոդաբանության մեկնողների և ժամանողների վերաբերյալ համապատասխան տվյալները լրացվեցին մարդահամարի «Հարցման թերթ»-ում (Ձև1-Ա):

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի ժամանակ ՀՀ Ներքին գործերի, ՀՀ Ազգային անվտանգության և ՀՀ Պաշտպանության նախարարությունների կողմից առանձնացված և հրահանգավորված հաշվարարների միջոցով անցկացվեց փակ տարածքներում գտնվող բնակչության առանձին խմբերի՝ զինծառայողների, քննչական մեկուսարաններում գտնվող և ուղղիչ աշխատանքային հիմնարկներում պատիժը կրող անձանց հաշվառումը: Ընդ որում, ժամկետային զինծառայություն անցնողները, վարժական հավաքների զորակոչվածները, պայմանագրային զինծառայության մեջ գտնվողները, համաձայն «ՀՀ 2001թ. մարդահամարի հարցաթերթը լրացնելու (մարդահամարն անցկացնելու) կարգի մասին» հրահանգի, հաշվեգրվեցին իրենց տնային տնտեսությունների կազմում:

ՀՀ Արտաքին գործերի նախարարության հետ համաձայնեցված կարգով արտասահմանում Հայաստանի ներկայացուցչությունների և հյուպատոսությունների կողմից առանձնացված և համապատասխան ուսուցում (հրահանգավորում) անցած աշխատակիցների միջոցով հաշվեգրվեցին օտարերկրյա պետություններում (միջազգային կազմակերպություններում) ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցչություններում ու հյուպատոսական հիմնարկներում աշխատող ՀՀ քաղաքացիները և օտարերկրյա պետություններում նրանց հետ բնակվող ընտանիքի անդամները:

Հայաստանի Հանրապետությունում արտասահմանյան պետությունների դիվանագիտական, առևտրական և այլ ներկայացուցչություններում աշխատող, դիվանագիտական անձեռնմխելիությամբ օժտված օտարերկրյա քաղաքացիները և ՀՀ-ում բնակվող նրանց ընտանիքի անդամները՝ միջազգային նորմերի համաձայն, մարդահամարի

count as enumerators start at 8 am of October 10. According to the adopted methodology the corresponding data about departing and arriving people were filled in the Census "Interrogatory sheet" (Form 1-a).

During the RA 2001 census, the registration of special groups of population located in closed areas, such as servicemen, people in investigation isolation wards or bearing their punishment in reformatory work institutions, was carried out by the enumerators selected and trained by the RA Ministries of Internal Affairs, of National Security and of Defense. Besides, those in periodic military service, in training sessions and in contract military service were counted with their households according to the directions "About the order of filling in of census RA 2001 Census questionnaire (carrying out the census)".

In coordination with the RA Ministry of Foreign Affairs, the citizens of the RA working in diplomatic representations and consular institutions of the RA in foreign countries (International organizations) and their family members residing with them in foreign countries were registered by the employees selected by representations and consulates of the RA abroad and received corresponding training .

Foreign citizens with diplomatic immunity working in diplomatic, trade and other representations of foreign countries in the RA and their family members residing with them in the RA were not registered during the census according to the International norms. And foreign citizens without diplomatic immunity residing in the territory of the RA and their family members were registered according to the place of residence by the enumerators of the corresponding enumeration areas.

During the census conduction the Census Department personnel of the NSS RA were sent on mission trips to the NSS RA Marz agencies and their district subdivisions to assist the census staff. They made a circuit over the census areas, checked up selectively the filled in questionnaires, analyzed the errors made while filling the documents and elucidated the clauses of the directions which were unsatisfactorily mastered by the enumerators. As a rule

из Республики Армения и прибывающих в Республику Армения по воздушным и сухопутным границам РА (Бавра, Мегри, Айрум, Гогаван, Баграташен) тех лиц, которые могли остаться вне учета, т.к работа счетчиков началась в 8.00 часов утра 10-го октября. Согласно принятой методологии, соответствующие данные о прибывающих и выбывающих были заполнены в «Переписном листе» (Форма 1-А) переписи населения.

Во время переписи населения РА 2001г. регистрация отдельных групп населения находящихся на закрытых территориях, в исправительно-трудовых колониях и следственных изоляторах, а также военнослужащих была проведена с помощью счетчиков, выделенных и проинструктированных со стороны министерств Внутренних дел РА, Национальной безопасности РА и Обороны РА. Причем лица, проходящие срочную военную службу, призванные на учебные сборы, военнослужащие на контрактной основе, согласно инструкции «О порядке заполнения переписного листа населения (проведения переписи-си) РА 2001г.», были зарегистрированы в составе их домашних хозяйств.

Регистрация граждан РА их семей, работающих в дипломатических представительствах и консульских учреждениях РА в иностранных государствах (международных организациях), была осуществлена с помощью прошедших соответствующую подготовку (инструктаж) работников, выделенных со стороны консульств и представительств Армении за границей, в согласовании с министерством иностранных дел РА.

Работающие в дипломатических, торговых и других представительствах иностранных государств в РА, наделенные дипломатической неприкосновенностью, иностранные граждане и их семьи, проживающие в РА, согласно международным нормам не были зарегистрированы. А иностранные граждане и члены их семей, проживающие на территории РА и не наделенные дипломатической неприкосновенностью, были зарегистрированы со стороны счетчиков счетных участков, соответствующих

կան և այլ ներկայացուցչություններում աշխատող, դիվանագիտական անձեռնմխելիությամբ օժտված օտարերկրյա քաղաքացիները և ՀՀ - ում բնակվող նրանց ընտանիքի անդամները՝ միջազգային նորմերի համաձայն, մարդահամարի ժամանակ չհաշվառվեցին: Իսկ անձեռնմխելիությամբ չօժտված ՀՀ տարածքում բնակվող օտարերկրյա քաղաքացիները և նրանց ընտանիքի անդամները, հաշվառվեցին ըստ բնակության վայրի՝ համապատասխան հաշվային տեղամասերի հաշվարարների կողմից:

Մարդահամարի անցկացման ընթացքում ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության մարդահամարի վարչության աշխատակիցները գործուղվեցին ՀՀ ԱՎԾ մարզային գործակալություններ և դրանց տարածքային բաժիններ՝ մարդահամարի աշխատողներին օգնություն ցուցաբերելու նպատակով: Նրանք շրջում էին մարդահամարի տեղամասերը, ընտրանքային կարգով ստուգում լրացված հարցաթերթերը, վերլուծում փաստաթղթերի լրացման ժամանակ թույլ տրված սխալները, պարզաբանում հրահանգի այն դրոյթները, որոնք անբավարար էին յուրացվել հաշվարարների կողմից: Որպես կանոն, առաջին օրերին ավելի քիչ հարցաթերթեր էին լրացվում: Լրացված հարցաթերթերում կային սխալներ և թերություններ, հարցերի պատասխանների տրամաբանական անհամապատասխանություններ:

Յուրաքանչյուր օրվա վերջում հաշվարարները ներկայանում էին իրենց հաշվային տեղամասերը և հրահանգիչ-հսկիչներին ստուգման էին հանձնում իրենց լրացրած հարցաթերթերը: Մարդահամարի անցկացման ընթացքի մասին հատուկ հաշվետվական ձևերով հաղորդագրություններ էին ներկայացնում. հրահանգիչ-հսկիչները մարդահամարի տեղամասի վարիչներին, նրանք էլ մարզային գործակալության տարածքային բաժնին, տարածքային բաժինները՝ մարզային գործակալություն, իսկ մարզային գործակալությունները՝ ՀՀ ԱՎԾ-ի մարդահամարի վարչություն՝ նախորդ օրվա տեղեկատվության վերաբերյալ: Այսպիսով ՀՀ ԱՎԾ մարդահամարի վարչությունում հանրապետության մասշտաբով հավաքվում էր մարդահամարի ընթացքի յուրաքանչյուր օրվա վերաբերյալ տեղեկատվություն աճողական թվերով:

fewer questionnaires were filled in on the first days. There were errors, faults and logical discrepancies of the answers to the questions in the filled-in questionnaires.

At the end of each day the enumerators presented themselves at their supervisory area in order to give the filled-in questionnaires for checking to the supervisor. As to the information of the previous day about the process of census the supervisors presented special message forms to the Census area managers, the latter to the district subdivisions of NSS RA Marz Agencies, the latter to the Marz agencies and the latter to the NSS RA Census department. Thus, the NSS RA Census department compiled information about the process of the census enumeration for each day in the republic with increasing numbers.

их месту проживания.

Во время переписи населения работники управления переписи населения Национальной статистической службы РА были командированы в областные агентства НСС РА и их региональные отделы с целью оказания помощи работникам переписи населения. Они обходили участки переписи, выборочно проверяли заполненные переписные листы, анализировали ошибки, допущенные во время заполнения документов, объясняли те положения инструкции, которые не до конца были усвоены счетчиками. В первые дни, как правило заполнялось очень мало переписных листов. В заполненных переписных листах были ошибки и недостатки, логические несоответствия ответов.

В конце каждого дня счетчики представляли в свои счетные участки заполненные ими документы и сдавали их на проверку инструкторам-контролерами.

Информацию о процессе проведения переписи в специальном отчетном виде представляли: инструкторы-контролеры-заведующим переписным участком, те- региональному отделу областного агентства, региональные отделы областного агентства, а те, о прошедшем дне в управление НСС РА по переписи населения. Таким образом, в управление НСС РА по переписи населения, по всей территории Армении собиралась информация, о каждого-дневном ходе переписи населения по нарастающим цифрам

6.3. ՀԵՏՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ POST-ENUMERATION CONTROL ROUND ОТБОРНЫЙ ПОСТПЕРЕПИСНОЙ, ВЫБОРОЧНЫЙ КОНТРОЛЬНЫЙ ОБХОД

Վերահսկիչ շրջագայությունը (շրջայց) անցկացվեց մարդահամարի հաշվառումից հետո՝ հաշվարարների կողմից, ընտրանքային կարգով, բնակչության հաշվառման ամբողջականությունն ու ճշտությունը ստուգելու համար: Ընդ որում, տվյալ հրահանգչական տեղամասի սահմաններում հաշվարարը վերահսկիչ շրջագայությունը անց էր կացնում ոչ թե իր, այլ մյուս հաշվային տեղամասում: ՀՀ 2001 թ. մարդահամարի ավարտից հետո՝ հոկտեմբերի 20-25-ը, հրահանգիչ-հսկիչները իրենց տեղամասերի հաշվառարների հետ միասին, կատարեցին ընտրանքային վերահսկիչ շրջագայություն: Այն անցկացվեց բոլոր հաշվային տեղամասերում, դրանցից յուրաքանչյուրում ընդգրկելով բնակելի միավորների (շինությունների) 10%-ը:

Վերահսկիչ շրջագայության ընթացքում ստուգվեց՝ արդյոք տվյալ տանը (շինությունում) բնակվող տնային տնտեսությունում հաշվառման ենթակա բոլոր անձինք են անցել մարդահամար: Հաշվարարը համեմատում էր յուրաքանչյուր տնային տնտեսությունում հաշվառման ենթակա մարդկանց թվաքանակը մարդահամարի հարցաթերթում նրանց անվանական առկայության հետ: Եթե տնային տնտեսությունում ի հայտ էին գալիս հաշվառման ենթակա անձինք, որոնց հաշվարարը չէր հաշվառել, հրահանգիչ-հսկիչը կամ հաշվարարը տվյալ անձի վերաբերյալ տվյալները գրանցում էին նրանց տնային տնտեսության հարցաթերթում՝ ավելացնելով նրան տնային տնտեսության անդամների ցուցակում և լրացնելով նրա վերաբերյալ տեղեկությունները, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև՝ համապատասխան մարդահամարային փաստաթղթերը:

Եթե վերահսկիչ շրջագայության ժամանակ բացահայտվում էին հաշվառումից դուրս թողնված տնային տնտեսություններ, դրանց համար լրացվում էին մարդահամարի նոր հարցաթերթեր, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև՝ համապատասխան փաստաթղթեր: Շրջագայության արդյունքում լրացված հարցաթերթերը համարակալվում էին տվյալ հաշվային տեղամասի վերջին հարցաթերթից հետո՝ հերթական համարակալմամբ: Հատուկ ուշադրություն էր դարձվում հարցաթերթերում բացակայողների և ժամանակավոր ներկա գտնվողների վերաբերյալ կատարված գրառումների ճշտությանը:

The control round was carried out after the realization of the census count by the enumerators to check up the completeness and correctness of the population count, with the use of sampling (random). Besides, the enumerator made the supervisory round not in his/her enumeration area but in another one - within the boundaries of the supervisory unit. The post-enumeration control round had been taken in 2001, October 20-25, after the RA 2001 census count was over, the supervisors together with the enumerators of their unit. It was carried out in all the enumeration areas, including 10 percents of the dwelling units in each one.

During the control round it was checked whether all the people due to be registered in the dwelling had been counted. The enumerator compared the number of people due to be registered in every household with its nominal availability in the questionnaire. If there was found persons due to be registered in the household but had been missed by the enumerator, the supervisor (or the enumerator) registered the data about that person in the questionnaire of his/her household, adding the name in the list of the household members and filled information about him/her and, in case of need, the corresponding other census documents as well.

If during the control round households omitted from the registration were revealed new census questionnaires were filled in for them, and in case of need, corresponding documents as well. The questionnaires filled in the result of the round were numbered to after the last questionnaire of that enumeration area with a successive number. Special attention was paid to the correctness of notes about absent and temporarily present people in the questionnaire.

The changes made in the result of the control round were also reflected in the Summary reports of that enumeration area.

Контрольный обход был проведен для после завершения учета переписи. При чем счетчик переписи населения данного инструкторского участка делал контрольный обход не в границах своего, а другого счетного участка. После окончания переписи, с 20-25 октября инструктор-контролеры вместе со счетчиками участков сделали выборочный контрольный обход своих участков. Он был проведен на всех счетных участках, охватив в каждом из них по 10% единиц (строений).

Во время контрольного обхода было проверено, все ли жители данного дома (строения), лица домашнего хозяйства, подлежащие переписи, прошли перепись населения. Счетчик учета сравнивал число людей каждого домашнего хозяйства, подлежащих переписи с поименным их присутствием в переписных листов п. Если в домашних хозяйствах выявлялись лица, подлежащие учету, которых счетчик переписи не учел, контролер-инструктор или счетчик переписи записывал данные об этой личности в переписном листах его домашнего хозяйства, приписывая его имя к списку членов домашнего хозяйства и заполняя данные о нем, а при необходимости также соответствующие переписные документы.

Если во время контрольного обхода выявлялись домашние хозяйства, которые не были учтены, то для них заполнялись новые опросные листы. А в случае необходимости-и необходимые документы. В результате обхода заполненные листы нумеровались очередным номером последнего опросного листа счетного участка. Особое внимание обращалось на правильность записей в переписных листах об отсутствующих и временно присутствующих лицах. В результате контрольного обхода имеющие место изменения находили свое отражение в сводной

Վերահսկիչ շրջագայության արդյունքում տեղ գտած փոփոխություններն իրենց արտացոլումն էին գտնում նաև տվյալ հաշվային տեղամասի ամփոփ տեղեկագրում:

Բնակելի միավորների ընտրանքը կատարվեց մարդահամարի տեղամասի վարիչի և հրահանգիչ-հսկիչի հետ համա-տեղ` հաշվարարի հուշատետրի 2-րդ աղյու-սակում բնակելի շինությունների ցանկի հիման վրա:

Այսպիսով, ՀՀ մարզերի մարդահամարի, հրահանգչական և հաշվային բոլոր տեղամասերում հոկտեմբերի 20-ից 25-ը անցկացվեց բնակելի տների (շինությունների) ընտրանքային վերահսկիչ շրջագայություն (շրջայց): Ընտրանքն անցկացվեց Հայաստանի Հանրապետության 830.432 բնակելի միավորների մոտավորապես 10%-ում: 78.557 բնակելի միավորներում հաշվարարների կողմից մարդահամարի ժամանակ սխալմամբ էին հաշվառվել 128 մարդ, հաշվառումից դուրս էին մնացել 2.504 մարդ: Այսպիսով, ՀՀ-ում բնակելի միավորների (շինությունների) 10% ընտրանքային վերահսկիչ շրջագայության ընթացքում մարդահամարի ժամանակ չհաշվառված մարդկանց թվաքանակը կազմել է 2.376 մարդ (2504-128 մարդ):

Վերահսկիչ շրջագայության (շրջայց) ժամանակ հաշվարարների կողմից հայտնաբերված սխալմամբ հաշվառված անձանց ամենաբարձր տոկոսը գրանցվել է Երևան քաղաքում, որի 283.363 բնակելի միավորներից ընտրված 25.624-ում հայտնաբերվել է հաշվարարների կողմից չհաշվառված 656 մարդ: Հանրապետության 10-ը մարզերում վերահսկիչ շրջագայության ընթացքում հաշվարարների կողմից հայտնաբերված սխալմամբ հաշվառված մարդկանց թվաքանակի ամենաբարձր տոկոսը գրանցվել է Շիրակի մարզում: Մարզի 77.941 բնակելի միավորներից վերահսկիչ շրջագայություն (շրջայց) անցած 7.622 շինություններում հայտնաբերվել է չհաշվառված 360 մարդ: Ամենա-ցածր ցուցանիշը գրանցվել է Արմավիրի մարզում` 64.258 բնակելի միավորներից ընտրված 6.377-ում չէր հաշվառվել 14 մարդ:

The selection of housing units was made by the Managers of census area together with the supervisor using as a base the list of dwellings in Table 2 of the enumerator's note-book.

So the control round of dwelling unites was taken in census, supervisory and all the enumeration areas of the RA marzes. The round was made in nearly 10 % of 830.4 thous. housing units of the RA.. 128 persons were double counted and 2,504 people were not registered at all in 78,557 housing units during the census. So 2.376 (2,504-128) persons were not registered in 10% of the dwelling units of the RA during the sample supervisory control round of the census.

As enumerators had found out during the sample round, the highest percent of miscount was in Yerevan, 656 persons within 25,624 housing units selected out of 283,363 ones. Among 10 RA marzes Shirak marz had the highest percent of those who were double counted and 360 miscounted persons were found in 7,622 housing units out of those 77,941. Armavir marz had the lowest percent of the miscount: 14 persons within 6,377 housing units out of 64,258 ones.

Besides, in order to assure complete coverage, by the recommendation of International experts, the National committee of RA 2001 Census organization and conduction made an announcement by media and press addressing all those citizens of Armenia, who were not visited by enumerators for census count within the period of October 10-19. The announcement asked those not registered to visit NSS RA Census administrative office and/or NSS RA Marz agencies, till the 31st of October. During the period of October 20-31 duty hours of responsible workers were established in NSS RA Census Department and Marz agencies to register the visits and telephone calls of the non-registered. Committees were formed and in case of received calls from marzes and Yerevan their members visited those, and filled in questionnaires for missed households and individuals. More than 400 telephone calls and visits were registered during this undertakings.

ведомости счетного участка. Отбор жилых единиц был выполнен совместно с заведующим переписного участка и инструктором-контролером на базе данных таблицы 2 записной книжки счетчика.

Таким образом, на инструкторских и переписных участках переписи населения марзов РА, с 25-29 октября был проведен выборочный контрольный обход жилых домов. Отбор был проведен в 830,432 жилых единицах РА-около 10 процентов. В 78,557 жилых единицах счетчиками переписи были повторно переписаны 128 человек. В не переписи остались 2,504 человека. Таким образом во время контрольного выборочного обхода 10 процентов жилых единиц в РА, численность людей, оставшихся вне переписи во время переписи населения составила 2,376 человек (2504-128 чел).

Самый высокий процент повторно учтенных людей во время контрольного обхода был зарегистрирован в городе Ереване: из 283,363 жилых едениц в отобранны 25,624 обнаружены не считанные счетчиками 656 человек. Во время контрольного обхода 10 марзов республики самый высокий процент неправильно переписанных счетчиками людей зарегистрирован в Ширакском марзе. При контрольном обходе 77,941 жилой единицы марза в 7,622 жилых строе-ниях обнаружены не переписанных 360 человек. Самый низкий показатель записан в Армавирском марзе: из 64,258 жилых едениц в отобранных 6377 не были переписаны 14 человек. Кроме этого по предложению международных экспертов с целью целостного охвата учета населения общесо-сударственная комиссия через печать и телевидение обратилась ко всем тем жителям, которые с 10-19 октября 2001 года не прошли пере-пись населения, с просьбой сообщить об этом до 31 октября в управление национальной статистической службы РА или в марзовые агенства национальной статистической службы. В управлении НСС

Բացի այդ, միջազգային փորձագետների առաջարկով բնակչության հաշվառման անբողջական ընդգրկման նպատակով ՀՀ 2001թ. մարդահամարի կազմակերպման և անցկացման համապետական հանձնաժողովը մամուլով և հեռուստատեսությամբ հայտարարությամբ դիմեց հանրապետության բոլոր այն բնակիչներին, որոնց 2001թ. հոկտեմբերի 10-19-ը մարդահամարի նպատակով հաշվարարները չէին այցելել, խնդրանքով, որ մինչև հոկտեմբերի 31-ը այդ մասին տեղեկացնեն ՀՀ ԱՎԾ մարդահամարի վարչություն և/կամ ՀՀ ԱՎԾ մարզային գործակալություններ: ՀՀ ԱՎԾ մարդահամարի վարչությունում և մարզային գործակալություններում 2001թ. հոկտեմբերի 20-ից 31-ը սահմանվեց պատասխանատու աշխատակիցների հերթապահություն չհաշվառված քաղաքացիների այցելություններն ու հեռախոսազանգերը գրանցելու նպատակով: Ստեղծվեցին հանձնաժողովներ, որոնց անդամները բնակչության ահազանգերի հիման վրա մարզերում և Երևան քաղաքում կատարեցին այցելություններ համապատասխան հասցեներով, և բաց թողնված տնային տնտեսությունների կամ անձանց համար լրացրեցին մարդահամարի հարցաթերթեր: Այդ միջոցառումների ժամանակ գրանցվեցին և տեղի ունեցան ավելի քան 400 հեռախոսազանգեր և այցեր:

Հանրապետության բնակչությունը ընդհանուր առմամբ կարևորելով իր տրամադրած տեղեկատվության անհրաժեշտությունը, համբերատար պատասխանեց հաշվարարների բոլոր հարցերին: Նա գիտակցում էր, որ իր անկեղծ ու հավաստի պատասխաններից էր կախված մարդահամարի արդյունքների որակի երաշխիքը:

Ցանկացած երկրում մարդահամարը հանդիսանում է ամենախոշոր միջոցառումներից մեկը, որի ընթացքում է, որ հաշված օրերի կտրվածքով մարդկանց միջև տեղի են ունենում միլիոնավոր կոնտակտներ (հարց ու պատասխանային երկխոսություններ): Նման կարճ ժամանակահատվածում բազմամիլիոն և ինտենսիվ ռեժիմով երկխոսություններն երաշխավորված չեն անհասկացություններից, կոնֆլիկտներից, ծիծաղաշարժ և այլ բնույթի դիպվածներից: Այնքանով, որքանով

Most of the people have given importance to the necessity of informational support and have patiently answered enumerators' all the questions. They were realizing their sincere and exact answers were to become the quality guarantee of census results.

Census is considered one of the most large-scale undertakings in any country. It is during counted days of a census that millions of contacts (question-answer dialogues) between people take place. Such short time and intensive contacts are not insured against misunderstandings, conflicts, ridiculous or other kinds of happenings. People are different in many things, be this the physical or the spiritual aspect. Differences between people can then be qualified as pleasant or unpleasant, natural or artificial, bearable or unbearable, acceptable or unacceptable by different individuals, household members and other people.

Unfortunately, cases of murder, rude behavior, mass imprisonment and trial have taken place during some of the latest censuses held in different countries. RA Census 2001 wasn't, however, devoid of undesirable incidents most of which were of humorous nature:

-The owner of a private house whose dog had attacked the enumerator, stung the latter's foot, made him drop the portfolio of the questionnaires and run away in awe. The man joking had justified his pet's act by the mere desire to be registered together with his owner.

-During the correspondence check of an enumerator's note-book and the filled questionnaires by him/ her, they found out that one of the enumerator's note-books "Comments and offers" part contained information about the wear and tear degree of hisshoes as a result of the census, and the amount of the necessary compensation to be paid.

-A child's father interfered in the process of questioning when his wife was listing the names of household members, objecting to have his surname written beside his younger son's name as he had some doubts concerning the paternity.

РА и в областных агентствах с 20-30 октября 2001 года было устроено дежурство ответственных работников, с целью приема и записи посетителей и телефонных звонков не переписанных граждан. Были организованы комиссии, члены которых на основании сигналов в областях и г. Ереване совершили посещение по соответствующим адресам и для пропущенных домашних хозяйств или лиц заполнили переписные листы переписи населения. Во время этих мероприятий были записаны более 400 посещений и телефонных звонков.

В целом придавая значение предоставленной им необходимой информации, население Республики терпеливо отвечало на все вопросы счетчиков переписи населения. Оно сознавало, что от их честных и достоверных ответов зависит гарантия качества результатов переписи населения. В любой стране перепись населения является одним из самых крупных мероприятий, в ходе которого за считанные дни между людьми происходит миллионные контакты (вопросно-ответные диалоги). За подобное короткое время многомиллионного интенсивного диалога нет гарантий непонимания, отсутствия конфликтов, смешных инцидентов. Поскольку каждый из нас физически не одинаков, постольку и существует и разница между людьми. Эта разница тоже разная. Она может охарактеризовать разных лиц, домашних хозяйств и их членов с одной и с другой стороны, как приятных и неприятных, принужденных и непринужденных, выносимых и невыносимых, приемлемых и отвергаемых, и др.

В последние годы в разных странах во время проведения переписи населения, к сожалению, были зафиксированы убийства, бунты, массовые аресты, судопроизводственные процессы. В этом плане перепись населения РА 2001г. приятно отличалась от других, что, главным образом, было обусловлено чрезвычайной приветливостью населения. И тем не менее в ходе переписи населения РА 2001г. были зафиксированы отдельные нежелательные и особенно смешные инциденты. Так:

մեզանից յուրաքանչյուրը ֆիզիկապես նույնական չէ, այդքանով էլ արդեն իսկ, գոյություն ունեն տարբերություններ: Այդ տարբերություններն էլ են տարբեր: Դրանք տարբեր անձանց, տնային տնտեսությունների անդամների և այլոց կողմից կարող են որակվել որպես հաճելի կամ տհաճ, պարտադրված կամ անկաշկանդ, տանելի կամ անտանելի, ընդունելի կամ մերժելի և այլն:

Տարբեր երկրներում վերջին տարիներին անցկացված մարդահամարների ժամանակ, ցավոք, արձանագրվել են և՛ սպանություններ, և՛ ընդվզումներ, և՛ զանգվածային ձերբակալություններ ու դատավարություններ: Այս առումով, ՀՀ 2001թ. մարդահամարը հաճելիորեն տարբերվեց այլոցից, ինչը գլխավորապես պայմանավորված էր մեր բնակչության արտառոց բարեհամբույրությամբ: Այնուհանդերձ, ՀՀ 2001թ. մարդահամարի ընթացքում ևս արձանագրվեցին որոշակի անցանկալի դեպքեր և, հատկապես, ծիծաղաշարժ դիպվածներ: Այսպես՝

- երբ առանձնատան բակում շունը հարձակվում է հաշվարարի վրա և բռնում նրա ոտքը, որից սարսափահար եղած հաշվարարը վայր է գցում հարցաթերթերով պայուսակը և լեղապատառ դուրս փախչում, տանտերը, սաստելով շանը և հասնելով նրա հետևից, կատակում է, որ իր շան բարկությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ մարդահամարի ժամանակ իրեն չեն ուզում հաշվառել,

- երբ ստուգվում էր հաշվարարների հուշատետրերի և նրանց կողմից լրացված հարցաթերթերի համապատասխանությունը, պարզվեց, որ հաշվարարներից մեկն իր հուշատետրի «Դիտողություններ և առաջարկություններ» բաժնում արձանագրել էր, թե մարդահամարի ժամանակ ինչ արժեքի չափով էին մաշվել իր կոշիկները, և պահանջել էր այդ չափով փոխհատուցում,

- երբ Երևանի կենտրոն թաղամասում, բազմաբնակարան շենքում հաշվարարը հաշվեգրելու նպատակով թակում է բնակարանի դուռը, ներսից տղամարդու թավ ձայնով բղավում են, թե. «Չեք տեսնում, որ տանը մարդ չկա», իսկ մեկ այլ դեպքում էլ մի տղամարդ հայտարարում է, որ ինքն իրեն մարդ չի համարում, այդ իսկ պատճառով չի

-A woman entered the Census Department after some days it had finished and cried out in the corridor: "Where is the census chairman, they have dared to register my father-in-law in my house. They want to take my house away from me! Return my questionnaire".

-Arnavir marz incident is also worth mentioning. An enumerator was kidnapped(to marry) on the first census day in the city Vagharshapat. Only the portfolio full of questionnaires was returned after the negotiations.

Census also resulted in the formation of new families. Several marriages were registered between census temporary workers.

· Когда во дворе индивидуального дома набросилась на счетчика переписи населения собака и взялась за ногу, счетчик в ужасе бросает сумку полную переписными листами и выбегает, хозяин, унимая собаку шутит, мол злость собаки была обусловлена тем, что во время переписи населения ее не засчитали.

· Когда были проверены записные книжки счетчиков и записанное соответствие переписных листов, выяснилось, что один из счетчиков переписи населения в отделе своей записной книжки "замечания и предложения" записал, что во время переписи населения в какой мере в денежном выражении износилась обувь потребовал возмещения убытков.

· Когда в общине кентрон Еревана в многоэтажном доме счетчик переписи населения с целью переписи стучит в дверь квартиры, изнутри мужским бархатным голосом кричат "не видите, что дома никого нет", а в другом доме один мужчина заявляет, что он сам себя за человека не принимает и по этой причине не может подвергнуться переписи.

· Когда в квартире счетчик ответами домохозяйки заполняет пункт о положении членов домашнего хозяйства, записывая имя, фамилию младшего ребенка, муж домохозяйки громкогласно вмешивается в разговор и требует, что бы не писали против имени этого ребенка его фамилию, так как он сомневается в том, что это его ребенок.

· Когда после окончания переписи населения прошло несколько дней, в управление переписи врывается одна жительница и в коридоре громкогласно говорит: "Где руководитель переписи населения, это что за безобразия, свекровь записали в моем доме, значит имеют цель отобрать у меня квартиру, верните мне мой переписной лист".

- Достоем памяти так же случай происшедший в Армавирском марзе. В г. Вагаршпате в первый день переписи похитили счетчика переписи населения. После переговоров вернули только сумку переписи населения с переписными листами.

կարող ենթարկվել հաշվառման,
- երբ բնակարանում հաշվարարը տանտիրուհու պատասխաններով լրացնում էրկվարը, սա ի՞նչ խայտառակություն է, սկեսուրիս գրանցել են իմ տանը, ուրեմն նպատակ ունեն տունս ձեռքիցս խլելու, ետ տվեք իմ հարցաթերթը»:
- հիշարժան էր նաև Արմավիրի մարզում տեղի ունեցած դեպքը: Վաղարշապատ քաղաքում մարդահամարի առաջին օրը փախցրել էին հաշվարարին: Բանակցություններից հետո ետ էր վերադարձվել միայն հաշվարարի պայուսակը՝ հարցաթերթերով:

Մարդահամարը նպաստեց նաև նորաստեղծ ընտանիքների կազմավորմանը: Մարդահամարի ավարտից հետո մարդահամարի ժամանակավոր աշխատողների միջև գրանցվեցին մի շարք ամուսնություններ:

Перепись населения также способствовала образованию новых семей. После окончания переписи населения между временными работниками были зарегистрированы ряд браков.

7. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ RECEPTION OF THE CENSUS MATERIALS ПРИЕМ МАТЕРИАЛОВ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

«ԱՎԾ» մարզային գործակալություններից և Երևանի քաղաքային գործակալությունից մարդահամարի նյութերի ստուգման և ընդունման նպատակով «ԱՎԾ» նախագահի 2001թ. նոյեմբերի 2-ի թիվ 27 հրամանով ստեղծվեցին մարդահամարի նյութերը տեղեցում ընդունող 3 հանձնաժողովներ: «ԱՎԾ» մարզային գործակալություններում և Երևանի քաղաքային գործակալության տարածքային բաժիններում հանձնաժողովների կողմից 2001թ. նոյեմբերի 9-ից իրականացվեցին մարդահամարի նյութերի որակական ստուգումներ: «ԱՎԾ» նախագահի 2001թ. նոյեմբերի 14-ի թիվ 30 հրամանով ստեղծվեց մարդահամարի նյութերի ընդունման հանձնաժողով և սկսած նոյեմբերի վերջից «ԱՎԾ» մարզային գործակալություններից և Երևանի քաղաքային գործակալություններից տեղափոխվեցին «ԱՎԾ» մարդահամարի վարչություն, ընդ որում առաջին հերթին ընդունվեցին հեռավոր մարզերի նյութերը:

Մարդահամարի նյութերը (հարցաթերթեր, ուղեկցող թերթեր, անփոփազրեթ) անփոփազմ էին պայուսակների մեջ: Պայուսակների ընդունման ժամանակ ընդունման հանձնաժողովը ստուգում, անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտում էր տվյալ պայուսակի ուղեկցող թերթում նշված հարցաթերթերի քանակի և հասցեային պայմանահիշերի համապատասխանությունը պայուսակի փաստացի տվյալների հետ: Դրանից հետո պայուսակներին տրվում էին իրենց համապատասխանող աշխարհագրական կոդերը, որից հետո ուղեկցող թերթի տվյալները մուտքագրվում էր համակարգիչ և պայուսակները տեղափոխվում պահեստ: Յուրաքանչյուր մարզի նյութերի ընդունումից հետո հանձնաժողովի կողմից կազմվում էր պայուսակների հանձնման ընդունման ակտ, որը վավերացվում էր «ԱՎԾ» մարզային և Երևանի քաղաքային գործակալությունների պետերի և ընդունող հանձնաժողովի կողմից:

Պահեստում մարդահամարի նյութերի պահպանման պատասխանատվությունը դրվեց վարչության վարչատնտեսական բաժնի վրա: Բաժնի աշխատակիցների առաջարկությամբ, պայուսակների առավել կանոնավոր և անկորուստ շարժման ապահովելու նպատակով, աշխարհագրական կոդերից բացի դրանց տրվեցին նաև լրացուցիչ հերթական համարներ:

Three committees for the census materials reception in the spots were formed by NSS RA chairman's order # 27 of November 2, 2001. Qualification checking of census materials was performed in NSS RA Marz agencies and their district subdivisions, Yerevan urban agency since November 9th, 2001. The reception committee of census materials was formed by NSS RA chairman's order # 30 of November 14, 2001. Beginning from the end of November the census materials were brought to NSS RA Census Department from NSS RA Marz and Yerevan urban agencies according to the timetable of Census 2001 RA preparation, realization and material processing. The materials from the more remote marzes were received first.

The census materials (questionnaires, accompanying sheets, and summary reports) were kept in portfolios (satchels). The reception committee were checking and correcting, in case of necessity, the correspondence of number and address conditional signs with the factual data of portfolios' accompanying sheets. The portfolios were then assigned geographical codes, the accompanying sheets' data were entered into a computer, and the satchels then placed into a storage room.

After the reception of the materials of each of the marzes, the committee formed a submission-reception act to be ratified by the chairmen of NSS RA Marz and Yerevan urban agencies as well as the reception committee.

The administrative division of the Census Department was put on the responsibility of census materials storage. For the provision of safe and complete movement of portfolios alongside with the geographical codes additional ordinal numbers were given to the portfolios.

С целью проверки и принятия материалов переписи из Ереванского городского агентства и марзовых агентств НСС РА, приказом Председателя НСС РА номер 27 от 2 ноября 2001г. были созданы 3 комиссии, принимавшие на местах материалы переписи, . В агентствах марзов и территориальных отделах Ереванского городского агентства НСС РА, с 9-ого ноября 2001г. со стороны комиссий осуществились проверки качества материалов переписи. Приказом Председателя НСС РА номер 30 от 14 ноября 2001г. создавалась комиссия по приему материалов переписи и начиная с конца ноября согласно графику работ по подготовке, проведению и обработке материалов переписи, материалы переписи были переведены из марзовых агентств и отделов Ереванского городского агентства НСС РА в Управление переписи НСС РА, причем в первую очередь были приняты материалы отдаленных марзов.

Материалы переписи (переписной лист, сопроводительный лист, ведомость) были подытожены в портфелях. Во время принятия портфеля комиссия проверяла, а при необходимости уточняла соответствие отмеченных в сопроводительном листе количество переписных листов и адресных условных единиц с фактическими данными портфеля. После этого, портфелям давались соответствующие им географические коды, после чего данные сопроводительного листа вводились в компьютер и портфели отправлялись на склад. После принятия материалов каждого марза, со стороны комиссии, составлялся акт приема-сдачи портфелей, который ратифицировался со стороны приемной комиссии и начальников Ереванского городского и марзовых агентств НСС РА.

Ответственность за сохранность материалов переписи на складах была возложена на административно-хозяйственный отдел управления. По предложению работников отдела, с целью обеспечения целосности портфелей, кроме географических кодов им были даны также дополнительные порядковые номера.

8. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄԸ CENSUS DATA PROCESSING ОБРАБОТКА МАТЕРИАЛОВ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

Մարդահամարի նյութերի մշակման աշխատանքներն իրականացնելու համար անհրաժեշտ էր ապահովել որոշակի պայմաններ՝ բավարար քանակությամբ սենյակներ, սեղաններ, աթոռներ, համակարգիչներ, ջեռուցող սարքեր, գրենական պիտույքներ և այլն: Նկատի առնելով դա, դեռևս 2000 թ. ամռանը ՀՀ ԱԿԾ մարդահամարի վարչությանը հատկացվեցին լրացուցիչ սենյակներ ոչ միայն վարչության աշխատակիցների համար, այլև 11 հազարից ավելի պայուսակների պահեստավորման, մարդահամարի նյութերի մշակման աշխատանքներն իրականացնելու նպատակով:

Պայուսակների պահեստավորման համար ձեռք բերվեցին 160 մետաղական պահարան (յուրաքանչյուրում 72-ական պայուսակ), 450 գրասեղան, 450 աթոռ, 77 բարձրակարգ համակարգիչ, 33 տպող և պատճենահանող սարքեր:

There were several physical requirements in order to proceed with processing of the data. To begin with, there were 11,265 enumeration areas, which meant there were an equal number of satchels. Storage space for them required 160 six-foot-high bookcases (each capable of holding 72 satchels).

Further, to provide for the staffing needs of the storage room and coding and keying operation, 450 chairs and desks were required, as well as 77 PCs, 33 printers and several copy machines.

Certain conditions, like the sufficient number of rooms, tables, chairs, computers, heating equipment, stationery, etc. were necessary for the realization of procedures of processing of the census materials.

Для осуществления работы по обработке материалов переписи населения необходимо обеспечить определенные условия: комнаты в нужном количестве, столы, стулья, компьютеры, обогревательные приборы, предметы письменной принадлежности и др. Имея это ввиду, еще летом 2000г. управлению НСС РА были предоставлены дополнительные комнаты не только для работников управления, но и для складирования 11 000 сумок, с целью осуществления работ по обработке материалов переписи населения.

Для складирования сумок были приобретены 160 металлических шкафов (каждый для 72 сумок). 450 письменных столов, 750 стульев, 77 компьютеров высшего класса, 33 печатающих и ксероксирующих машин.

8.1. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹԵՐԻ ԿՈԴԱՎՈՐՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ CENSUS QUESTIONNAIRE CODING

РАБОТЫ ПО КОДИРОВАНИЮ ПЕРЕПИСНЫХ ЛИСТОВ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

Ի կատարումն ՀՀ ԱԿԾ նախագահի 2001թ. նոյեմբերի 8-ի թիվ 29 հրամանի նոյեմբերի 9-ից 25-ը ստեղծվեց հանձնաժողով՝ մարդահամարի նյութերի կոդավորման անհրաժեշտ ժամանակավոր աշխատողներ (կոդավորողներ) հավաքագրելու նպատակով: Այն անցկացվեց մրցույթային կարգով, 2001թ. նոյեմբերի 19-ից 25-ը, որի արդյունքում հանձնաժողովն ընտրեց 251 կոդավորողների, որոնց հետ կնքվեցին աշխատանքային պայմանագրեր 6 ամիս ժամկետով (2-ական ամսով): Մրցույթի ժամանակ նախապատվությունը տրվեց բարձրագույն կրթությամբ անձանց: Աշխատանքի ներգրավվածների մեջ կային նաև միջին մասնագիտական կրթությամբ անձինք, ուսանողներ: Կոդավորողների սեռատարիքային կազմն ու կրթական մակարդակը բնութագրում է ստորև բերված աղյուսակը.

A committee was formed by NSS RA chairman's order #29 of November 8, 2001 to to hire the necessary number of temporary workers (coders) for the census data coding within the period of November 9-25. The workers were hired on a competitive basis in the period of November 19-25, 2001.

The committee chose 251 coders who were offered to sign a working contract for the anticipated 6-month duration of the coding operation (by 2-month contracts).

People with higher education were given preference to during the competition. Students and those having secondary technical education were also included in the working process.

The following table illustrates the coders' sex and age characteristics as well as the level of education.

Во исполнение приказа председателя НСС РА от 8 ноября за № 29 с 9 по 25 ноября была создана комиссия с целью необходимого набора временных работников (кодировщиков) по кодированию материалов переписи населения. Эта работа была проведена на конкурсной основе с 19 по 25 ноября 2001 г., в результате которого с работниками были заключены договора на 6 месяцев (по 2 месяца). Во время конкурса предпочтение давалось лицам с высшим образованием. Среди охваченных участников конкурса были также лица со средним специальным образованием, студенты. Характеристики кодировщиков по уровню образования, полу и возрасту даются в нижеприведенной таблице.

Սեռը, տարիքը Sex, Age Пол, возраст	Ընդամենը Total Всего	Կրթական մակարդակը Level of educational attainment Уровень образования			
		գիտությունների թեկնածու PHD ճննչագիտական թեկնածու	բարձրագույն higher âնճոճ	թերի բարձրագույն incomplete higher իսնչագիտական թեկնածու	միջին մասնագիտական secondary special նմանական նմանական
Ընդամենը Total Всего	251	5	164	34	48
Տղամարդիկ Male Мужчины	66	2	36	15	13
19-29	25		7	15	3
30-39	11		8		3
40-49	13	1	7		5
50-59	3		2		1
60-69	14	1	12		1
Կանայք Female Женщины	185	3	128	19	35
19-29	51		26	19	6
30-39	36		32		4
40-49	54	1	40		13
50-59	32	2	23		7
60-69	12		7		5

Դեկտեմբերի 3-ից 4-ը կոդավորողներն ապահովվեցին կոդավորման համար անհրաժեշտ հրահանգով, դասակարգիչներով և կոդավորման ձեռնարկներով, անհրաժեշտ գրենական պիտույքներով: Մինչ այդ նախապատրաստվեցին կոդավորման 6 սենյակներ՝ անհրաժեշտ սեղաններով, աթոռներով և ջեռուցիչ սարքերով: Մինչև 2001թ. դեկտեմբերի 17-ը կոդավորողները հրահանգավորվեցին մարդահամարի վարչության աշխատակիցների կողմից՝ համաձայն համապատասխան հրահանգի, իսկ դեկտեմբերի 17-ից սկսվեցին բուն կոդավորման աշխատանքները:

Կոդավորման գործընթացի կազմակերպման նպատակով սահմանվեց 6-օրյա աշխատանքային շաբաթ՝ 7-ժամյա երկփոխ աշխատանքային օրով: ՏՆՄ (Տեխնիկական նախագծերի մշակման) բաժնի աշխատակիցներից յուրաքանչյուրը նշանակվեց որոշակի սենյակի հսկիչ, որը պատասխանատու էր կոդավորման որակի, կոդավորողների ժամանակին պայուսակներով ապահովելու և պայուսակների շարժի ժամանակ դրանց անվտանգության համար: Հսկիչների վրա էր դրվել նաև տվյալ սենյակի անհրաժեշտ ջերմային ռեժիմի և կոդավորողների աշխատանքային կարգապահության վերահսկումը և այլն:

Պայուսակների շարժը պահեստից դեպի կոդավորման սենյակներ և հակառակը իրականացվում էր պահեստի պատասխանատուների և սենյակների հսկիչների կողմից: Պահեստի պատասխանատու անձիք

From 3-4 of December the coders were provided with the instruction necessary for coding, files, coding manuals and classifiers and stationery. Six rooms furnished with necessary writing-tables, chairs and heating equipment were beforehand prepared for coding procedure. Till the 17th of December 2001, coders were trained. The main coding process began from the 17th of December.

A six-day working week was established with 7-hour 2-shift daily norm. Each of the workers of the Census Department Technical Task formulation division was assigned supervisors to one of the coding rooms. They were responsible for coding quality, on-time provision of coders with portfolios and safety of the latter while in use. Supervisors were also to answer for the necessary heating provision of the coding rooms, the coders' work discipline, etc.

The movement of portfolios from the repository to the coding rooms and back was implemented by the responsible workers of repository and supervisors.

Special registers were held by the repository responsible workers (workers of the administrative division of the census department), where the time, when the bags were taken and brought back again, was being fixed and ratified by those workers' signatures.

С 3 по 4 декабря кодировщиков обеспечили необходимой инструкцией для кодирования, классификаторами для кодирования, необходимыми письменными принадлежностями. До этого были подготовлены 6 комнат с необходимыми столами, стульями и обогревательными приборами. До 17 декабря 2001г. кодировщики были проинструктированы работниками управления переписи населения, согласно соответствующей инструкции, а с 17 декабря начались собственно работы кодирования.

С целью организации процесса кодирования была установлена шестидневная рабочая неделя, двусменный семичасовой рабочий день. Каждый работник отдела разработки технических проектов был назначен контролером определенной комнаты, который был ответственен за качество кодирования, своевременное обеспечение кодировщика портфелями и за безопасность портфелей во время передвижения. На контролеров возложено было также сохранение необходимого теплового режима комнат и контролирование рабочей дисциплины, кодирующих и т. д. Передвижение сумок со склада к комнатам кодирования и наоборот осуществлялось со стороны ответственных за склад и контролерами комнат. Ответственные лица за склад, (работники административно-хозяйственного отдела управления переписи населения) и контролеры комнат вели специальные

(մարդահամարի վարչության վարչատնտեսական բաժնի աշխատակիցները) և սենյակների հսկիչները վարում էին հատուկ գրանցամատյաններ, որտեղ նշում էին պայուսակների պահեստից դուրս կամ ներս գալու ժամկետները և հաստատում դա իրենց ստորագրություններով:

Կողավորման փուլը, բացի կողավորումից, պարտադիր կերպով նախատեսում է նաև կողավորման ստուգում՝ կողավորողների աշխատանքի որակի նկատմամբ որոշակի վերահսկում իրականացնելու նպատակով: Քանի որ ՏՆՄ բաժնի աշխատակիցների քանակը բավարար չէր այդ ստուգումներն իրականացնելու համար (օրական մոտ 100 պայուսակ), ապա որոշվեց, որ ստուգողներն ընտրվեն հենց կողավորողներից: Սկզբում ենթադրվում էր, որ ստուգումը պետք է կատարվի հատուկ սենյակներում: Սակայն աշխատանքների ընթացքում մի քանի տարբերակով աշխատելուց հետո, հարմար գտնվեց կողավորման և ստուգման աշխատանքներն իրականացնել նույն սենյակում, ինչով նվազեցվեց պայուսակների ավելորդ շարժը մի սենյակից մյուսը: Նվազեցվեց նաև դրանց կորստյան հավանականությունը և ավելորդ փաստաթղթային քաշքշուկը:

Կողավորողներից լավագույնները (նրանք առանձնացան առաջին իսկ շաբաթվա ընթացքում) ընտրվեցին խմբերի (սենյակների) ավագներ, որոնց առաջարկությամբ էլ սենյակի ներսում նշանակվեցին ստուգողներ: Կողավորվելուց հետո պայուսակը ընդունում էր խմբի ավագը, գրանցում էր այն իր մատյանում և հանձնում ստուգողին: Սկզբում քորտեն չէր արգելվում կողավորողին ժամանակ առ ժամանակ կատարել նաև ստուգում, կամ ստուգողին՝ կողավորում: Այս կարգի հարցերը որոշվում էին սենյակի ներսում, ավագի կողմից, սակայն անպայման տեղյակ պահելով հսկիչին՝ ՏՆՄ բաժնի աշխատակցին:

Եվ կողավորողները, և ստուգողները վարում էին օրագրեր, որտեղ նշում էին իրենց կողմից կողավորված (ստուգված) պայուսակի համարը, պայուսակում հարցաթերթերի քանակը, ստացման և հանձնման ամիսն ու ամսաթիվը: Ընդ որում, կողավորված պայուսակի մասին տվյալները գրանցվում էին կապույտ թանաքով, ստուգված պայուսակի տվյալները՝ կարմիր: Հունվար ամսվա կեսից օրագրերում նշված պայուսակների տվյալները սկսեցին մուտքագրվել համակարգիչ: Այդ գործընթացը դրվեց Access ծրագրին տիրապետող կողավոր-

The coding phase includes not only the coding process itself but also an obligatory coding check aiming at supervision over the quality of coders' work.

Due to the insufficient number of the Technical task formulation division staff (100 portfolios to be checked daily), coders themselves were assigned supervisors.

First it was considered to prepare separate offices for checking purposes. But during the process, it was, though, decided to use the same office both for coding and checking after some variants had been tried. Portfolios were moved less than in other cases, besides, the chosen variant reduced the possibility of portfolio's losses and difficulties with documents.

The best coders (who stood out during the very first week) were chosen group (room) seniors. It was by the suggestions of these seniors that controllers were assigned in rooms. The portfolio was received and registered by the group senior and handed to the controller. In principle, coders and controllers were allowed to check and code from time to time correspondingly. These kind of matters were decided within rooms, by seniors and were then, certainly, informed about to supervisors, i.e. workers of the Technical Task formulation division.

Both the coders and controllers held diaries where they fixed the number of the examined portfolios, the number of questionnaires in it, the date of its reception and handing over. As a result, information about coded portfolios was filled out in blue ink, while that about the examined bags in red ink.

The data on the portfolios fixed in diaries were entered into computer from the middle of January. A coder knowing the work with Access was made responsible for the process. As a result, the database of coded and examined portfolios was established. It gave an opportunity to find out the phase this or that bag was in, who and when had examined or coded it. Besides, it was another means to hold supervision over the portfolio circulation.

Coders' work quality was decided via the percent of wrongly coded points, which was first measured by a

журналы, в которых отмечали время входа и выхода портфелей на склад, подтверждали это своими подписями.

Этап кодирования, кроме кодирования в обязательном порядке, предусматривает также проверку кодирования с целью осуществления определенного контроля над качеством работы кодировщиков. Так как количество работников отдела разработки технического проекта было недостаточно для осуществления этого контроля (в день около 100 сумок) то было решено, что проверяющие будут выбраны именно из числа кодировщиков. Сначала предполагалось, что контроль должен быть выполнен в специальных комнатах. Однако в процессе работы в нескольких вариантах нашли удобным работы по кодированию и проверке работ осуществлять в той же комнате, чем уменьшилось лишнее передвижение портфелей из одной комнаты в другую. Уменьшилась также возможность их потерь и излишняя бумажная волокита.

Лучшие из кодировщиков (они выделились в течение первой же недели) были выбраны старосты групп, по предложениям которых в каждой комнате были назначены проверяющие. После кодирования портфелей принимал староста группы, делал запись в своем журнале и сдавал контролеру. Принципиально не запрещалось кодировщику время от времени проводить проверку или проверяющему кодирование. Вопросы этого порядка решались старостами комнат. Однако обязательно держа в курсе контроллера-работника отдела РТП.

И кодировщики и проверяющие вели дневники в которых отмечали с их стороны закодированные (пров-ренные) номера портфелей, количество переписных листов, число и месяц получения и сдачи. При том данные о закодированных портфелях, записывались синими чернилами, проверенные-красными. С середины января отмеченные в дневниках данные портфелей начали вводить в компьютеры. Этот процесс был возложен на кодировщиков, владеющих программой ACCESS. В результате была сформирована база закодированных и проверенных портфелей, которая давала возможность в любое время уточнить в какой стадии данный портфель, кто, когда ее закодировал или кодирует или проверяет или проверял. Кроме того указанная база

րողի վրա: Արդյունքում ձևավորվեց կողմնորոշված և ստուգված պայուսակների բազան, որը թույլ էր տալիս ցանկացած պահի դրությամբ պարզել, թե տվյալ պայուսակը ինչ փուլում էր գտնվում, ո՞վ և ե՞րբ է այն կողմնորոշվում ել կամ ստուգվում ել: Բացի այդ, նշված բազան պայուսակների շարժի վերահսկման լրացուցիչ միջոց էր:

Կողմնորոշների աշխատանքի որակը որոշվում էր սխալ կողմնորոշված հարցերի տոկոսով, ինչը սկզբում հաշվում էր հսկիչը, ապա՝ խմբի ավագը: Սկզբնական շրջանում սխալը չէր գերազանցում 1,6 %-ը (ըստ ամերիկյան փորձագետների այն չպիտի գերազանցեր 2%-ը): Մեկ ամսից հետո սխալի տոկոսը գործնականում արդեն 0 էր: Կողմնորոշման որակը լրացուցիչ անգամ ստուգելու նպատակով առաջին 500 պայուսակներն անցան երկակի ստուգում, քանի որ անհանգստություն կար, որ ոչ միայն կողմնորոշները, այլև ստուգողներն անփորձության պատճառով կարող էին սխալներ թույլ տված լինել:

Կողմնորոշման առաջին երկու ամսում հսկիչների և ավագների մակարդակով շաբաթը մեկ անգամ անց էին կացվում ժողովներ՝ կողմնորոշող հարցերի վերաբերյալ բոլոր սենյակների աշխատակիցների մոտեցումները նույնացնելու նպատակով:

Բարդությունն առաջացրեց հարցաթերթի «ծննդավայրը» և «նախկին բնակության վայրը» հարցերի պատասխանների կողմնորոշումը: Դա պայմանավորված էր նրանով, որ հաշվարարները շատ դեպքում, բնակիչների պատասխաններից լրացրել էին բնակավայրերի հին անվանումները: Պարզելու համար բնակավայրի ներկայիս անվանումը օգտագործվեցին բնակավայրերի անվանափոխության մասին խորհրդրային տարիների Գերագույն խորհրդի հրամանագրերը, բոլոր հին ու նոր վարչատարածքային բաժանման գրքերը: Բնակավայրերի հին անվանումները ճշտվեցին նաև մարզեր կատարած հեռախոսագանգերի միջոցով, ինչն իրականացնելու համար առանձնացվեց ևս մեկ կողմնորոշ:

Բարդությունն առաջացրեց նաև մարդահամարի հարցաթերթի «գործունեության տեսակը» հարցի կողմնորոշումը: Որոշ դեպքերում հաշվարարները լրացրել էին ոչ թե հիմնարկության գործունեության տեսակը, այլ միայն հիմնարկի անվանման հապավումը, ինչը հնարավորություն չէր տալիս պարզելու նրա գործունեության տեսակը: Այդ հարցի կողմնորոշումը, թեև չէր հանգում նրա լուծմանը, սակայն հանգում էր նրա լուծմանը:

supervisor, then by a group senior. At the beginning of the process wrong points didn't exceed 1,6% (according to American experts they shouldn't exceed 2%). In a month the error percent was already 0. The first 500 portfolios were double examined for an additional check of the coding quality as there might be errors because of the lack of sufficient experience of both coders and examiners.

During the first 2 months of coding meetings were held on a supervisor-senior level once a week to form a universal approach to the workers of all the rooms on the points to be coded.

There were difficulties concerning the coding of answers to such questions of the questionnaire as "place of birth" and "previous place of residence". This was due to the fact that enumerators had filled in the previous names of settlements from citizens' answers in many cases. Soviet-time Supreme Soviet decrees on residence renaming and all the books of old and new administrative-territorial divisions were used to find out the new names of places. Another coder was made responsible for telephone calls to marzes, which were to verify some old names too. Difficulties also arose in the coding of answers to the point "activity type" of the census questionnaire. In some cases the abbreviated names of institutions and not the type of their activity were filled in by enumerators. The abbreviations were not sufficient to answer the question.

The coding of this point reached its culmination in sense of complicity in the capital, Yerevan. This may be accounted for by the diversity of jobs. So, the machine program of the names of organizations registered in the republic and the codes of their activity types was put at the disposal of the census Department by NSS RA Business Register division. If this program did not work, the matter was being solved by telephone calls to citizens.

Part of Yerevan portfolios underwent double control as there was some free time left thanks to the rapid gait of coders in mastering the coding procedures.

The examination was of much use as our troubles, connected with coders' excessive confidence resulted from their mastery level, were not without

являлась средством дополнительной проверки передвижения портфелей.

Качество работы кодировщиков определлось процентом ошибочно закодированных вопросов, что в начале считал контролер, затем староста группы. В начальной стадии ошибки не превышали 1,6 процентов (согласно американским экспертам они должны не превышать 2 процента). Через месяц процент ошибок практически уже равнялся нулю. С целью дополнительной проверки качества кодирования первые 500 сумок прошли двойную проверку, поскольку было беспокойство, что не только кодировщик но и проверяющий по неопытности могли допустить ошибки.

За первые два месяца кодирования в неделю раз проводились собрания на уровне контролеров и старост, с целью сделать одинаковыми подходы работников всех комнат к кодирующим вопросам.

Осложнения возникли с кодированием вопросов переписных листов "место рождения" и "бывшее место жительства". Это было обусловлено тем, что во многих случаях счетчики из ответов опрошенных заполняли прежнее название места жительства. Для выяснения нынешнего названия населенного пункта были использованы книги приказов советских лет: указы Верховного Совета о переименовании населенных пунктов все старые и новые книги где публиковались административно-территориальные деления. Старые названия местожительств были уточнены также посредством телефонных звонков в марзы, для осуществления которых был выделен еще один кодировщик.

Осложнения возникли также при кодировании вопроса переписного листа: "род деятельности". В определенных случаях счетчики заполняли не род деятельности учреждения, а только сокращенное его название, что лишало возможности выяснения рода деятельности. Кодирование этого вопроса намного сложнее было в переписном листе г. Еревана, поскольку Ереван отличается большим многообразием рабочих мест. По просьбе управления переписи населения отдел бизнес-регистра НСС РА предоставил машинную программу кодов названий и ви-

րումը շատ ավելի բարդ էր Երևան քաղաքի հարցաթերթերում, քանի որ Երևանն աչքի էր ընկնում աշխատատեղերի մեծ բազմազանությամբ: Մարդահամարի վարչության խնդրանքով ՀՀ ԱՎԾ-ի բիզնես տեղիստորի բաժինը տրամադրեց հանրապետությունում գրանցված կազմակերպությունների անվանումների և դրանց գործունեության տեսակների կոդերի մեքենայական ծրագիրը: Երբ այդ ծրագիրն էլ չէր օգնում, հարցը պարզվում էր քաղաքացիների հետ հեռախոսակապի միջոցով: Կոդավորման աշխատանքներում կոդավորողների արագ հմտանալու շնորհիվ՝ տնտեսվեց որոշակի ժամանակ, որի հաշվին հնարավոր եղավ Երևան քաղաքի պայուսակների մի մասը ենթարկել կրկնակի ստուգման: Դա շատ տեղին էր, քանի որ մեր անհանգստությունը այս անգամ էլ կապված էր կոդավորողների հմտությունից բխող ավելորդ վստահության հետ:

Կոդավորման աշխատանքներն ավարտվեցին 2002 թ. հունիսի 15-ին:

*reason.
The coding process was over by the 15th of July 2002.*

дов деятельности зарегистрированных в республике организаций. Когда не помогала и эта программа, вопрос выяснялся с гражданами, используя телефонную связь. В работе кодирования благодаря быстрому обретению навыков сэкономлено было определенное время, за счет которого стало возможно одну часть портфелей г. Ереван подвергнуть двойной проверке. Это было к месту, так как наше беспокойство и на этот раз было связано с умением и излишней доверчивостью кодирующих.

Работы кодирования были закончены 15-ого июня 2002г.

8.2. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀՈՐՑԱԹԵՐԹԵՐԻ ՍՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԵՎ ԲԱԶԱՅԻ ԿՈՈՒԹՎԱԾՔԱՅԻՆ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

DATA ENTRY OF THE CENSUS QUESTIONNAIRES AND STRUCTURAL EDITING OF THE DATA

РАБОТЫ ВВОДА ПЕРЕПИСНЫХ ВОПРОСНИКОВ И ПРОВЕРКИ СТРУКТУРНОЙ БАЗЫ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

Մարդահամարի հարցաթերթերի տեղեկությունների մուտքագրման համար հավաքագրվեցին տարբեր տարիքի և մասնագիտությունների 110 մուտքագրողներ:

Տվյալների մուտքագրումն իրականացվեց երկու հարակից սենյակներում, որոնցից յուրաքանչյուրում տեղադրվեցին 20 համակարգիչներ: Աշխատանքներն իրականացվեցին երկհերթ գրաֆիկով՝ 1-ին հերթը առավոտյան ժամը 9-ից մինչև 15.00, իսկ 2-րդ հերթը՝ ժամը 15.00-ից մինչև 21.00: Ընդմիջման ժամերը սահմանվեցին 30-ական րոպե, յուրաքանչյուր հերթի համար և երկու 15-ական րոպեներ հանգստի համար: Մուտքագրման աշխատանքները իրականացվեցին 6-ամսյա ժամկետում:

Մուտքագրման աշխատանքների սկիզբը նախատեսված էր 2002 թ. հունվարը, քանի որ կոդավորման գործընթացը դեռ չէր սկսվել 2001 թ. ի դեկտեմբերի սկզբին, իսկ մուտքագրման համար անհրաժեշտ էր ունենալ համապատասխան քանակությամբ կոդավորված պայուսակներ, որպեսզի մուտքագրողները աշխատանքով ապահովված լինեին: Այնուամենայնիվ, համակարգչային սարքավորումների ձեռք բերման ուշացումներով պայմանավորված,

Individuals of various ages and educational backgrounds were recruited to work as data entry operators. In all, 110 people were hired.

Data entry took place in two adjoining rooms, each containing 20 computers. Two shifts were run, the first from 9am-3pm, the second from 3pm to 9pm, with each shift given one half hour break and two 15 minute breaks. This continued for the six-month keying operation.

Keying had been planned to commence in January 2002, as the coding operation did not start up until late in 2001, and the keying operation would require that a reasonable amount of satchels had been coded so that the keyers would not run out of work. However, due to delays in the shipment of the computer equipment, keying did not actually begin until February 20, 2002.

Для ввода опросного листа переписи населения был произведен набор лиц разного возраста и профессий: заприходующие, чей возрастной и половой признак, уровень характеризуются в приведенной таблице.

Ввод данных было реализовано в прилегающих комнатах, в каждой из которых были помещены 20 компьютеров. Работы были реализованы по двусменному графику: первая смена с 9.00-15.00, а вторая с 15.00-21.00. Часы перерыва определились по 30 минут для каждой смены и два раза по 15 минут для отдыха. Работы по вводу были реализованы в 8 месячный срок.

Начало работ по заприходованию было предусмотрено на январь 2002г., т.к. кодирование не было начато в начале декабря 2001г, а для ввода нужно было иметь необходимое количество закодированных сумок, дабы вводящие

Աշխատանքը կազմակերպվեց ցանցի օգնությամբ, որի միջոցով կատարվեց տեղեկատվական բազայի կուտակում սերվերի մեջ՝ ապահովելով ավարտված ֆայլերի մուտքը սերվեր յուրաքանչյուր փուլի ավարտից հետո (նախնական մուտքագրում, մուտքագրման ստուգում, կառուցվածքային հսկումներ և համապատասխանության ստուգումներ):

Նախապես յուրաքանչյուր պայուսակի համար ստեղծվեցին տվյալների ֆայլ, որոնք, ինչպես արդեն հիշատակվել է, պարունակում էին մեկ հաշվային տեղամասում լրացված հարցաթերթերը: Յուրաքանչյուր հաշվային տեղամասի տեղեկատվությունը կարող էր պարունակել մինչև 450 մարդու և ոչ պակաս քան մեկ մարդու վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Պայուսակի հարցաթերթերի մուտքագրումից հետո դրանք ենթարկվեցին վերիֆիկացման (ստուգում-մուտքագրում կամ կրկնակի մուտքագրում): Սկզբից երբ մուտքագրողները դեռևս վարժ չէին իրենց աշխատանքում՝ կատարվեց պայուսակների 100 տոկոսանոց ստուգում: Հետագայում, արդեն երբ սխալների տոկոսը նվազեց, կիրառվեց մասնակի վերիֆիկացիան:

Ամբողջական վերիֆիկացիան ներառեց հարցաթերթի բոլոր դաշտերը, իսկ մասնակի կամ ընտրանքային վերիֆիկացիան՝ ընտրված առավել կարևոր դաշտերի քանակությունը:

Հաջորդ փուլը տվյալների ֆայլի կառուցվածքային հսկման փուլն էր: Մանրամասն համապատասխանության ստուգումներն իրականացվում էին միայն հիմնական սխալների ուղղումն իրականացնելուց հետո: Ստորև ներկայացվում են արձանագրված սխալների որոշ տեսակներ.

Սուտքագրողները մուտքագրման ժամանակ նախապես ուշադիր չեն եղել, թե ինչ ֆայլ են օգտագործում և երկու և ավելի ֆայլեր միացրել են մեկի մեջ: Նման դեպքում սխալի վերաբերյալ հաղորդագրություն անմիջապես տեղեկացրել է այդ մասին:

Բնակչության և տնային տնտեսությունների սպասվող թվաքանակը (Ուղեկցող թերթում գրված) համեմատվել են փաստացի տվյալների ֆայլի փաստացի հաշվարկների հետ. Տարբերությունները դեպքում հաղորդագրությունն անմիջապես տեղեկացրել է այդ մասին:

The computers were connected via a network, facilitating the transfer of completed files to the server for backup after each phase (initial keying, verification of keying, structure edits, and consistency edits).

Initially, datafiles were created for each satchel, which as mentioned above contained questionnaires from one enumeration area (EA). An EA could have as many as 450 people and as few as one person!

After questionnaires from a satchel/EA were keyed, they would possibly undergo verification. At first, when the keying operation had just begun and people were still unfamiliar with their work, all satchels were verified 100%. Later, as the staff became more familiar with the operation and error rates dropped, partial verification was used. This entailed re-entering selected fields from all questionnaires in a satchel—although all satchels would not be selected for verification.

After data entry was complete, a program to check the structural integrity of the datafile took place. More detailed consistency edits would not be run until these basic errors were resolved. The following are some of the types of errors sought:

—Initially, data entry operators were not so careful about what file they were using, resulting in data from two or more satchels being combined into a single file. If this occurred, an error message was given.

—Expected population and household counts (listed on the Accompanying Sheets) were compared with the actual counts from the datafile. If there was any deviance, a message was generated.

—Vacant households (i.e., a dwelling unit with no one living in it) was not allowed. If this occurred, a message was issued.

были обеспечены работой. И все же из-за опоздания приобретения компьютерного оборудования, ввод фактически началось с 20-го февраля 2002г.

Работа была организована при помощи сети, через которую выполнялось накопление базы в сервере, тем самым обеспечивая ввод в сервер законченных файлов после конца каждого этапа (предварительный ввод, проверку ввода, структурные проверки и проверки соответствия).

Заранее, для каждого портфеля, были созданы файлы данных, которые, как уже упоминалось, содержали заполненные в одном счетном участке опросные листы. Информация каждого счетного участка могла содержать в себе информацию о до 450 -и и не менее одного человека.

После ввода опросных листов сумок, они были подвержены верификации (ввод-проверка или двойной ввод. Сначала, когда вводящие еще нехорошо представляли себе работу, была произведена 100 процентная проверка портфелей. А в последствии, когда снизился процент ошибок, был применена частичная верификация.

Полная верификация включила в себя все поля опросного листа, а частичная или выборочная верификация- количество выбранных наиболее важных полей.

Следующим был этап структурного контроля файла. Проверки подробного соответствия были реализованы только после исправления основных ошибок. Ниже приводятся некоторые виды зафиксированных ошибок:

- вводящие, во время ввода не были внимательны и два и более файлов объединили в один. В таком случае сообщение об ошибке сразу оповестило об этом.

- Ожидаемое количество населения и домашних хозяйств (записанные в сопроводительном листе) были сравнены с фактическими расчетами фактических файлов. В случаях разницы сообщение сразу оповещало об этом.

- Наличие пустующих домашних хозяйств было исключено (жилая еди-

-Դատարկ տնային տնտեսությունների առկայությունը բացառված էր (բնակելի միավոր՝ առանց բնակչի): Այս դեպքում ևս հաղորդագրությունը տեղեկացրել է այդ մասին:

Մեքենայական մշակման տվյալների կառուցվածքային հսկման աշխատանքների ավարտից հետո բազան արդեն պատրաստ էր համապատասխանության ուղղման աշխատանքները սկսելու համար: Այս ծրագրով արդեն մանրամասն ստուգումներ էր իրականացվում տնային տնտեսությունների տվյալների, տնային տնտեսության առանձին անդամների պատասխանների իրար համապատասխանության ուղղությամբ: Ավելի մանրամասն այս մասին կներկայացվի հաջորդ բաժնով:

After a datafile passed the structure edit, it would be ready to run through the consistency edit. This program makes very detailed checks of a household's data, comparing an individual's responses with one another, as well as with responses from other members of the household (if a non-institutional household). A more detailed discussion of it can be found in the following section.

նիցա без жилья»). В таком случае сообщение об ошибке сразу оповестило об этом.

После окончания работ по структурному контролю данных машинной обработки, база была уже готова к началу работ по исправлению соответствия. По этой программе уже производились подробные проверки данных домашних хозяйств, соответствия ответов отдельных членов домашних хозяйств. Более подробно об этом будет представлено в следующем разделе.

8.3. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՏԿՅԱԼՆԵՐԻ ԲԱԶԱՅԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒՄ STRUCTURAL EDITING OF THE CENSUS DATA СТРУКТУРНОЕ РЕДАКТИТОВАНИЕ БАЗЫ ДАННЫХ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

ՀՀ 2001թ. մարդահամարի տվյալների մուտքագրումը սկսելու պահից սկսվեց մարդահամարի նյութերի բազայի ավտոմատ խմբագրման ծրագրի փորձարկման նոր փուլ, արդեն կենդանի տվյալների օգտագործմամբ: Եթե կառուցվածքային հսկման ծրագիրն աշխատում էր հաշվային տեղամասերի բազայով, ապա կառուցվածքային հսկման ծրագիրն աշխատել է ամբողջ մարզի համար:

Այդ իսկ պատճառով, քիչ թվաքանակ ունեցող մարզերի մուտքագրումն իրականացվեց առաջին հերթին, որպեսզի հնարավոր լինի դրանց տվյալների բազան փորձարկել և ավարտուն վիճակի հասցնել կառուցվածքային հսկման ծրագիրը:

Ծրագրին զուգահեռ, երբ ամբողջականանում էին որևէ մարզի կամ տարածաշրջանի տվյալները, սխալների խմբագրման համար օգտագործվում էր լրացուցիչ աղյուսակային մեթոդը: Ստացվեցին աղյուսակներ՝ խաչաձևելով տարբեր փոփոխականներ: Այդ փոփոխականների միջև անհամապատասխանություններ հայտնաբերելիս՝ ծրագրում կատարվում էին համապատասխան ուղղումներ:

Այս երկու մեթոդների կոմբինացված օգտագործմամբ, մեքենայական ծրագրերի և տեխնոլոգիայի բաժինը սերտորեն համագործակցելով տեխնիկական նախագծերի մշակման բաժնի հետ (աղյուսակների ստուգման պատասխանատուն) մեթոդաբանորեն մշակեցին անհամապատասխանությունների հայտնաբերման համազոր ֆայլեր և աղյուսակներ:

Իհարկե, անգամ այս միջոցառումներից հետո իսկ, հնարավոր չէ 100%-ով վերացնել բոլոր թերությունները, քանի որ միշտ էլ որևէ տարօրինակ դեպք հաշվի առնված չի լինի: Սակայն, այս պատահական սխալներն այնքան քիչ են, որ դրանք չեն կարող ազդել տվյալների արդյունքի վրա, և լրացուցիչ ժամանակ ծախսել դրանք փնտրելու և ուղղում կատարելու համար, կարող է հակառակ ազդեցություն ունենալ մարդահամարի արդյունքների վրա

A new testing phase of the automated editing program commenced with the availability of live census data. Whereas the structure edits discussed above were run on an EA-basis (i.e., on a datafile which contained all questionnaires from a given enumeration area (EA)), structure edits would be run once for an entire Marz.

Therefore, Marzes with the smallest population were keyed first, so that Marz-level datafiles would be more quickly available for testing and refinement of the consistency edit program.

In addition to the program, tables were produced using these Marz-level datafiles to check for unexpected values. One anticipates finding children with PhDs and men with fertility data, and other anomalies

Using the combination of these two methods above, the Software and Technologies Division, working in conjunction with the Technical Projects Development Division (responsible for reviewing the tables), methodologically worked their way through the resultant files and tables to resolve inconsistencies found.

Of course, even then, it is impossible to eradicate 100% of the errors, as there will always be some strange case not accounted for. However, these random errors are so few that they do not significantly influence the data results, and to spend the additional time to seek them out for correction would adversely impact the release of the census data.

С момента начала ввода данных переписи населения РА 2001г. начался новый этап пробы программы автоматического редактирования базы данных переписи населения, уже с использованием живых данных.

Ввод марзов с маленьким количеством был роизведен в первую очередь, для того чтобы стало возможным испытание их базы данных и программу структурного контроля довести до конечного состояния.

Параллельно с программой, когда округлялись данные какого-либо марза или региона, для редактирования ошибок использовался дополнительный табличный метод. Получились таблицы, скрещивающие различные переменные. При обнаружении несоответствий между этими переменными, в программе производились соответствующие исправления.

Комбинированным использованием этих двух методов, отдел компьютерных программ и технологий сотрудничая с отделом разработки технических проектов (ответственный за проверку таблиц) методологически обработали таблицы и файлы обнаружения несоответствий.

Конечно, даже после таких мероприятий, невозможно 100 процентно удалить все недостатки, т.к. всегда какой-нибудь странный случай не будет учтен. Однако, этих случайных ошибок было так мало, что они не могли повлиять на результаты данных, и потратить дополнительное время на их поиск и исправление, которое могло иметь обратное влияние на результаты переписи населения.

9. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԻ ՍՏԱՑՈՒՄԸ GENERATION OF CENSUS OUTPUT TABLES ПОЛУЧЕНИЕ ИСХОДНЫХ ТАБЛИЦ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ

« 2000թ. փորձնական մարդահամարի ելքային աղյուսակները ստացվեցին CPro ծրագրային փաթեթի Crosstab ծրագրով: Այդ ծրագիրը չէր բավարարում « 2001թ. մարդահամարի ելքային աղյուսակների ստացման պահանջները, քանի որ դրանք ունեին բարդ կառուցվածք և մեծածավալ էին, որը դժվարացնում էր աղյուսակների ձևավորումը: Ուստի, որոշում ընդունվեց աղյուսակները ստանալ IMPS ծրագրային փաթեթի CENTS ծրագրով:

CENTS-ը աշխատում է DOS-ի միջավայրում, որն առաջացնում է որոշ դժվարություններ: Դա CENTS-ի հիմնական թերությունն է:

CENTS-ը ունի ծրագրային հնարավորություններ, որոնք թույլ են տալիս ստանալ ցանկացած բարդության աղյուսակներ: Դա կատարվում է մի քանի փուլով:

Սկզբում պատրաստվում է աղյուսակի մակետը, որը հետագայում լրացվելու է համապատասխան թվերով: Ի տարբերություն Crosstab և նմանատիպ ծրագրերի, որոնք աղյուսակների տվյալները ստանում են ավելացման եղանակով, CENTS-ը հնարավորություն ունի աղյուսակի ցանկացած բջջին վերագրել ցանկացած թիվ, որն իր հերթին կարող է որևէ հաշվարկի արդյունք լինել:

CENTS ծրագիրն ունի նաև աղյուսակները տարբեր աշխարհագրական կոդերով ստանալու հնարավորություն: Ծրագիրն ապահովում է աղյուսակների հայերեն ձևավորումը, սակայն դրանք վերջնական տեսքի բերվեցին Microsoft Excel-ի միջավայրում, քանի որ Excel-ը ունի վերսալ և ձկուն համակարգ է:

« 2001թ. մարդահամարի ելքային աղյուսակները մշակվել են ՄԱԿ-ի հանձնարարականների համապատասխան:

« 2001թ. մարդահամարի նյութերի մշակման արդյունքում ստացված Հայաստանի Հանրապետության առկա և մշտական բնակչության թվաքանակների նախնական ցուցանիշների մասին տեղեկատվությունը 2002թ. հոկտեմբերի 22-ին ներկայացվել է հանրությանը, հանրապետության գործադիր և օրենսդիր մարմիններին:

For the 2000 pilot census, the final tables had been produced using CPro's Crosstab module. However, this program does not have the full functionality offered by its DOS counterpart (BUCEN's IMPS 3.1 software), so for the 2001 general census tables, IMPS 3.1 was used.

CENTS makes possible the generation of tables of any level of complicity. This is performed through several stages. First a model table is being created which is later filled in by the corresponding numbers. CENTS can apply any number to any of a table's cells, this number probably being the result of calculations.

Crosstab and similar programs create tables through addition.

It is also possible to create tables by geographical codes in CENTS program. The latter also enables the creation of the Armenian variant of tables. However, final generation of the tables were done in Microsoft Excel, as this program is universal and flexible.

RA Census 2001 final tables were processed according to the UN recommendations.

The information about the preliminary numbers of the de facto and de jure population of the RA had been presented to the public, executive and legislative authorities on October 22, 2002.

De facto and de jure population numbers of Yerevan and RA marzes by the preliminary results of the census held in Armenia from October 10-19, 2001, were published in "The socio-economic situation of the RA, in January-September, 2002" monthly informational report. De fact and de jure population numbers according to the final results of the census by Marzurban and rural distribution, were published in "The socio-economic situation of the RA, in January-December, 2002" monthly informational report.

Исходные таблицы испытательной переписи населения РА 2001г. были получены по программе Crosstab программного пакета CPro. Эта программа не обеспечивает требования получения исходных таблиц переписи населения РА 2001, т. к. они имеют сложные конструкции и большой объем, которые усложняют их оформление. Следовательно было принято решение получить таблицы по программе CENTS программного пакета IMPS.

CENTS работает в среде DOS, который порождает определенные трудности. Это основной недостаток CENTSa.

CENTS имеет программные возможности, которые позволяют получить таблицы любой сложности. Это происходит несколькими стадиями. Сначала готовится макет таблицы, который впоследствии заполняется соответствующими числами. В отличие от Crosstab и подобных программ, которые данные таблицы получают методом добавления, CENTS имеет возможность любой ячейке (клетке) приписать любое число, которое в свою очередь может стать результатом счета.

Программа CENTS имеет также возможность получения таблиц разными географическими кодами. Программа обеспечивает оформление таблиц на армянском языке, однако к окончательному виду были приведены в среде Microsoft Excel, т. к. Excel универсальная и гибкая система.

Исходные таблицы переписи населения РА 2001 разработаны согласно поручениям ООН. В результате обработки материалов переписи населения РА 2001 была получена информация о предвостительных показателях постоянной и присутствующей численности населения РА, а 22 октября 2002 года представлена общественности, исполнительным и законодательным органам РА.

В ежемесячном информационном докладе «Социально-экономи-

«ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2002թ. հունվար-սեպտեմբերին» տեղեկատվական ամսական զեկույցում զետեղվել են 2001թ. հոկտեմբերի 10-19-ը Հայաստանի Հանրապետությունում անցկացված մարդահամարի նախնական արդյունքներով ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի առկա և մշտական բնակչության թվաքանակների ցուցանիշները, իսկ «ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2002թ. հունվար-դեկտեմբերին» տեղեկատվական ամսական զեկույցում հրապարակվել են ՀՀ 2001թ. մարդահամարի վերջնական արդյունքներով ՀՀ առկա և մշտական բնակչության թվաքանակների ցուցանիշներն ըստ մարզերի և քաղաքային ու գյուղական բաշխվածության:

2003թ. հունիսին ՀՀ 2001թ. մարդահամարի արդյունքներով նախնական տվյալները («Բնակչության թվաքանակն ու վարչատարածքային բաշխվածությունը», «Բնակչության ժողովրդագրական բնութագրերը» և «Բնակչության կրթական մակարդակը» բաժինները) տեղադրվել են ՀՀ ԱՎԾ ինտերնետային էջում:

ՀՀ 2001թ. մարդահամարը մեր երկրի պատմության մեջ հանդիսացավ անկախության պայմաններում անցկացված առաջին մարդահամարը, որն, որպես բնակչության թվաքանակի և նրա տեղաբաշխումը բնութագրող տեղեկատվության հիմնական աղբյուր, հնավորություն տվեց ժողովրդագրական և սոցիալ-տնտեսական տվյալներ ստանալ հանրապետության, նրա տարածքների և բնակավայրերի մակարդակներով:

The preliminary data of RA Census 2001 results (“The number of population and administrative-territorial distribution”, “Demographic characteristics of the population” and “The education level of the population”) were set in NSS RA Internet website in June 2003.

RA Census 2001 was the first to be held at an independent period throughout all of the Armenian history.

The census, as the only source of information about the number of population and its distribution, gave an opportunity to obtain demographic and socio-economic data about the country, its districts and settlements.

ческое положение РА 2002г.” были помещены показатели численности постоянных и присутствующих жителей г. Еревана и марзов РА, полученных по предварительным результатам проведенной переписи населения РА с 10-19 октября 2001г., а в ежемесячном информационном докладе “Социально-экономическое положение РА в январе-декабре 20021 года” были опубликованы показатели численности постоянных и присутствующих жителей, полученных по окончательным результатам согласно распределению по городам, марзам и селам.

В июне 2003 года на интернет-странице Национальной статистической службы РА были помещены данные результатов переписи населения РА 2001г. “численность населения и административно-территориальное распределение”, “демографические характеристики населения”, “образовательный уровень населения”. В истории нашей страны перепись населения РА 2001г. явилась первой переписью населения проведенной в условиях независимости, которая как основной источник информации, характеризующей распределение и численность населения, дала возможность получить демографические и социально-демографические данные о Республике Армения на уровне ее районов и населенных пунктов.

